Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхетал!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувла 1923 шера дензь ◆ ШОАТТА, 12 ЯНВАРЬ, 1985 ШУ. ◆ № 6 (7041). ◆ Мах 3 кеп.

1985 ШЕРА ПЛАН ПРОМЫШЛЕННИ ПРОДУКЦИ ХЬАЯРА ОБЪЕМА ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЕ А КХЫ ТIА А 15 МИЛЛИОН СОМА ИЗ МАЬХАЛА ЯККХА А. ШЕРА ПЛАНАЛ СОВГIА 25 ЭЗАР ТОННАЛ КIЕЗИГАГIА ДОАЦАШ МЕХКДАЬТТЕН 7 МИЛЛИОН КУБОМЕТРАЛ КIЕЗИГАГIА ЙОАЦАШ ГАЗИ ЯККХА, 1 МИЛЛИОН СОМА МАЬХА МАШИНОСТРОЕНЕИ МЕТАЛЛООБРАБОТКАИ ПРОДУКЦИ, 1200 ТОНН ЦЕМЕНТ, 200 ЭЗАР ЕТТА КИРПИШК ХЬАЕ. ХАЛКЪА ЭША ТОВАРАШ ПЛАНАЛ СОВГIА ХЬАДЕ АЬННА ОТТАЯЬ ЗАДАНИ ХАНАЛ ШИ ДИ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЕ.

(Нохч - ГIалгIай АССР къахьегамхой 1985 шерарча социалистически декхараш тIара).

Хьалха латта бригада

ХIара шера плани тIайийца социалистически декхараш тIехкхоачашдеш хьа а йоагIаш, Малгобекски бурув тохара балхий управлене бригадащта юкъе яьржача яхьо хьалхалаттарех я № 949 йолча буровой коллектив. Пятилетка диъ шера плани ши бутт хьалха кхоачаш-ьяьй, иттаж эзараш сомий боараме экономи льй. Цига шоай повкъостащта хаддаа хьокхам телаш хьинаре къахьегаш ба бурувдеттарий гIолча Идигов Зейди, бурувдеттар, къахьегама ветеран Хитайлов Александр Иванович, бурувдеттарий гIоньаш Садаев Руслан Умарович, Гетагазев Iале Мухьмад, кхыбараш. Цхьа моттиг кийсъахийтац цар шоай бехкагIа балха тIа хьовзам хилийта.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) З. Идигов, А. Хитайлов, Р. Садаев, М. Гетагазев.

И. ПЛИЕВА сурт.

Дахье хорасe тоймача денала сийна-къахьегама бехта

●

Сийлахь - йокха мотало лаьккха 40 шу дузача ден сийна хьинар кхо ца дешь къахьегаш ба «Грознефть» объединенега чуйоагIача производственни гIуллакхаш лета центральна база ремонтникаш. Ши миллионни 750 эзари сома маьхах ремонтни балхаш кхоачаш а дь, цар рапорт делар 28 декабре дIадахача шера плаан кхоачашьярах.

Бурувдет т а р а ш к а, мехкдаьттахошна дIакхаьчар цар керда хьаль а ремонт ль а йола 2764 эзар сома маьха оборудовани, оатталаш, инструменташ, металлоконструкцеш, кхыраш. Уж я планах аьрхIачул 14 эзар сома маьха дукхагIа. Из де вIашiтIехьдаьннад къахьегама овсарле лаккъара шера задани 2.2 процент тIехкхоачашъярах. Кхоачащдеча ремонтни балхашка дIадодар 7.8 процент лох а дь, из бахьан долаш кходаьх 225 эзар сом. Иштта дика толамаш дойхаш дIадоладаьд цар ер шу а.

— Шера пиш дийнахьа кхоьача материалий чотах болх бара дика лара еллай оаха, — аьлар сверловщикa Идрисова Хаваша.

«Сийлахь - йокха Котало яьккха 40 шу дизара — 40 хьинаре хIира» яхача девнах къахьегаш ба ункхам тонараш Колесников Виктор, Даренко Анатолий, слесараш Горбачев Георгий, Красотенко Анатолий, кхыдукха бараш а. Цар хIара сменагIа нормаш 120—130 процент кхоачашъю.

Р. ТИЩЕНКО.

• • •

Соахка дакъа къахьегама толамаш тIатIа тоадеш къахьег укх шера Карабулакски химически реагентий завода болхлоша. Январь бетта хьалхарча декада задани ханал хьалха кхоачаш йир цар.

Заводе ерргита арахецача продукцех 82 процент ер начахьалкхен дикала Знак йолаш арахецаш я. Соахка цар планал совгIа ах бIаь эзар гаргга сом пайда баьб. Заданел совгIа арахийцай 153 эзар сома маьхха товарни продукци. ЙоагIачул дукхагIа потребителашка дIакхачийтар 52 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци.

Беагаьльяьнна дика къа я хьегаш, яхье хьалха латташ я укхаза сменни инженер-технолог Гладких Василий керте латтача смена коллектив, аппаратчикаш Пожаров Николай, Малыгина Нина, кхыбараш.

В. КОСТОЕВ.

КПСС ЦК Политбюро

Шоай аргIанарча заседане КПСС ЦК Политбюрос ладийгIар 1985 шера 7—8 январе Женеве США пачхьалкхен секретараца Дж. Шульцаца ший хиннача вIашагIкхетара хьакъехьа повкъоста А. А. Громыкое бахьа хоамага.

ВIашагIкхийттача хана вIашi бувзам а лоаттабеш дуццаргдолчеи къестадергдолчеи космически ядерни герайи дешаех лаьца ергйолча советско - американски переговорий предметеи лерхIарийн хьакъехьа вIаштIехьбаьннача барта лоархIамах массанена а хетар цхьатарра хилар хьанхайкадир.

Цу хана къаьстта белгалдаьккхад, хургйола переговораш йолча юкъагIа вIаштIехьбаьнна барт ший деррига доагъоинца цхьана бизза кхоачашбеш хилча мара сиддь хьедеш латтa герани сопадарга, ядерни тIема кхерам дIабеникхарген бухенцача кхаьччача ядерни герзаш дIадахарген бодача наькъагIа реально дIахьалхаштахьа гIолла IалашдеI вIаштIехьдаргдоацилга, из да дуненеи тIарча халкъаца эггара чIоагIагIа хьаш долаш дар.

Иштта ба переговорашцара Советски Союза принципиальни конструктивни некъ. Из да цунна Америга ВIашагIкхийттача Штатийна дича бакъахьа хетар.

Политбюро членашен члена кандидаташен, КПСС ЦК секретараща союзни республикий Лакхехьарча Советашка деча хоржамашта йолча окружни хоржамий комиссешка дохьийтача гучхьарча письмон текст чIоагIъяьй Политбюрос. Письмон текст кепатеха араяьккхаргья.

К. У. Черненкос предложени ялара хьана а хьежа, къоабаьльай нийдергдолчеи Политбюро дуйна оттадергдолчеи жерттерча дешай перечень.

КПСС ЦК Политбюро заседане дийцад Советски Союза чурчен дувен халкъашта юкъерчеи политика дукха кхыдола дешаш, царех лаьца решенеш тIайийцай.

24 февраале — Советашка хоржамаш

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ЙОЛЧА ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИССЕ

1985 шера, Грозне, профсоюзий областной Советe хилар бархIаллагIа хоржамаш йолча Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советe хоржамаш дара йолча Центральни хоржамий комиссе шоллагIа заседани.

Заседане ладийгIар Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советe деча хоржамашта кийчо ярa лелаяьа долча Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара Н. Я. Правенькен къахьегамхой депутатий Сунженски районни Совета исполнительни комитета председатела В. П. Целовальниковен хоамашка. Белгалдаьккхар, республике хоржамий кампани политически къахьегамеи хьинар чIоагIагIа айденнача, пятилетка чакхйоалача шера заданеш кхоачашъяра, КПСС XXVII съезда, Сийлахь-боккхача Даймехка тIема тIа воистски халкъо Котало яьккха 40 шу дизара беха ма боагIаре накъабалара къахьегамхоша шоай низ ца кхобеш къовсам лоаттабеча хьалашка чакхйоалаш хилар.

Нах IаламатeчIоагIа деташ айдеnna болаш чакхъоал депутаташка хоржаре кандидаташ оттабара йола къахьегамхой хоржамашта хьалхара собранеши общественни организацей а къахьегама коллективай а викалий окружной хоржамашта хьалхара совещанеши.

Боккха болх чакхбоанкх республике хоржамашта кийчо яра НГIАССР Лакхехьарча Совета Президиумо, районий городий исполнительни комитеташа отта а яь чIоагIъяьй календарни плаан, хIаьта иштта хоржамий, кампани латтача хана йола организационни гIуллакхий планаш, моттигашкарча Советий исполнительни комитетий балхахошцех хоржамий комиссий куйгахоьшцеи инструктивни совещанеш яьй.

Хоржамашта кийчо яра йола беррига болх беш летт Нохч-ГIалгIай АССР Конституцей НГIАССР Лакхехьарча Советe хоржамаш дара Законагеи хьежжа. Республике хьакъяй РСФСР Лакхехьарча Советe, НГIАССР Лакхехьарча Советe моттигерча халкъа депутатий Советашка хоржамаш дара йола 809 юкъаре хоржамий участок, царга хьежжа йола участкови хоржамий комиссеш. НГIАССР Лакхехьарча Советe хоржамаш дара йола дукхагIа йола окружни хоржамий комиссеш (хIаьта уж 175 я) кампехьа йоллаенная шоашта тIадехка декхараш кхоачашде.

Массайолча моттигe дIа а болабаьб, дика вIаштIехьдолаш чакхбоаккхаш я латт харжархой списокаш оттаяра болх. Кхана дезаача дIакхочаддаьд эшаш дола хоржамий документаци.

Цунца цхьана комиссе заседане теркам тIаухийтар Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советe хоржамаш дара кийчо яра балха юкъерча цхьадолча кхоачамбоацарашта. Ерригача хоржамий участкашa помещенеш яц Iаьнз а эшарашца Iалашъяь а йоагIача тайпара оформлени ль а. НГIАССР Лакхехьарча Советe хоржамаш дара йола цхьайола хоржамий комиссеш шоай болх бе боагIача бесса хьинаре беш яц. Районий городий халкъа депутатий Советий исполнительни комитеташ кхоачам болаш юкъеувеш отделаш, управленеш, служебаш хоржамашта кийчо ярна дувзаденна гIуллакхаш чакхдахара. балахча ника гIуллакхаш дела толдара.

Республика культурни учрежденеща хоржамашта кийчо еча а чакхдоахача а лоадача дакъа хьалъехьа, НГIАССР Лакхехьарча Советe хоржамаш дара йола хоржамий кампани Нохч-ГIалгIай АССР Конституцей «НГIАССР Лакхехьарча Советe хоржамаш дарах долча» НГIАССР Законен текст тIа йолаш долча брошюраш, хIаьта иштта хоржамех долча литератураца Iалашъярахи информацеш еш къамаьлаш дир НГIАССР культура министра заместитела Ф. И. Цоровеваси надательствий, полиграфе, книжнай торговле гIуллакхашта йолча управлене начальника В. Ф. Шаниненнa.

Комиссе заседане хьенар хоржамашта кийчо ярцех чакхдахарцен дувзаденнача, цхьадолча кхыча дешашка. Дийцача дешаех лаьца доагIаш дола сопамаш дир Центральни хоржамий комиссе.

Халкъа кандидаташ

Республике хулача хоржамашта хьалхарча собранешка дакъа лоацараша дикагIбола боллой класса, колхози ахархой, халкъа интеллигенце викалаш уттабу депутаталла харжа кандидаташ.

Самардийнахьа хоржамашта хьалхара собрани хилар Шалински района «Предгорный» совхоза центральни усадьбе. Къамаьл де доли ийцар боахама партkома секретара Л. Хункерханова. Цо предложени елар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома шоллагIа секретарь Д. Г. Завгаев республика Лакхехьарча Совета депутаталла харжа оттаве. Из рязья хиина хьалльцар собране къамаьлаш даьча совхоза болхлочо З. Хакимова, отделене управляющe А. Гакаева, совхоза директора М. Исаева, кхычар.

Собране дакъа лаьцараша массава а цхьатарра раьза хиина сопам бир: № 165 йолча Новоатагински хоржамий округе гIолла НГIАССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат КПСС Нохч-ГIалгIай обкома шоллагIа секретарь **Доку Гапурович Завгаев** оттаве.

Хоржамашта хьалхара собрани хилар Урус-Мартановски района «Гехинский» совхозе. Цига къамаьл даьча боахама керттерча зоотехника С. Мурдалова предложени елар республика Лакхехьарча Совета депутаталла харжа Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председатель М. А. Керимов оттаве. Из предложени раьза хиина хьалльцар слесарь-инструментальщика А. Дадахаева, КПСС Урус-Мартановски райкома хьалхарча секретара А. Д. Кагерманова, кхычар.

Массава а цхьатарра волаш решени тIаэц: № 145 йолча Гехински хоржамий округе гIолла НГIАССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат республика Министрий Совета председатель **Муса Абдурахманович Керимов** оттаве.

Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза коллективо хоржамашта хьалхарча собране массава раьза а волаш № 80 йолча Валерикски хоржамий округе гIолла НГIАССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаваьб КПСС Нохч-ГIалгIай обкома организационно-партийни балха отдела заведующи **Петр Георгиевич Кащеев**.

1985 шера апрела чотах къахьегаш я промыслови геофизика СКТБ радиоаппаратура монтажница М. П. Антонова. Сменни заданеш массаза а 130 процент кхоачашъю цо, шийгара гойтача масалца шийна тIехьабоах вохаш а. Иштта йийцар хьалха латта производственница хоржамашта хьалхарча собране дакъа лаьцараша. Цар решени йир: № 57 йолча Южни хоржамий округе гIолла НГIАССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат **Мария Петровна Антонова** оттае.

Грозненски района 1 Мая цIерагIча колхоза къахьегамхоша массава раьза а волаш № 74 йолча Майски хоржамий округе гIолла республика Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаваьб боахама дикагIболча трактористех цIа1, кагирхой хьехамча, хьинаре общественник **Георгий Петрович Морозов**.

«Малгобекнефть» НГДУ коллективо № 95 йолча Малгобекски хоржамий округе гIолла НГIАССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаваьб скважинашта лаьтта кIал ремонт яра мастер **Виталий Владимирович Семененко**.

Трамвайно - троллейбусни управлене коллективо № 17 йолча Тухачевски хоржамий округе гIолла республика пачхьалкхен Iаьдала лакхехьарча органа депутаталла харжа шоай кандидат оттаьй трамвая водитель **Лидия Александровна Храпкина**.

Город МагIалбика № 2 йолча районни больница хоржамашта хьалхарча собране дакъа лаьцараша № 97 йолча Промыслови хоржамий округе гIолла республика Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттаьй райбольница терапевтически отделене заведующи **Зинаида Георгиевна Дагоева**.

Коллектив яьннай яхье

Шоай производственни хьокхамаш денгара денга дикагIа хулийташ дIадоладаьд керда шу Грозненски ремонтно - механически завода болхлоша. Цхьаккха смена дIаяхийтац цар нормал дукхагIа продукци ара ца хецаш.

Дика къахьегаш чакхдаьккхар завода коллективо дIадаха шу а. Пачхьалкхен планал совгIа маьхала яьккхар 64 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци. арахийцар 68 эзар сома маьха нормативно цiена продукци а.

Къахьегама овсарле планал совгIа цхьа процент лаккъара парте еIна задани шозза тIехкхоачашъяьй завода болхлоша. Арахецача продукцега цiабода мах лохбарах, бийдал, металл, электроэнерги, кхыйола материалаш кхоярах соахка планал совгIа ши бIаь эзар гаргга сом пайда баьб цар пачхьалкхенна.

Къаьстта дика къа а хьегаш, социалистически яхье хаддаза хьалха латташ я Абубакаров Мовлады, Власенко Александр нерте латтача участкан цехен коллективаш.

НОВКЪОСТА Э. Т. ГУСЕВНА «НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ КУЛЬТУРА БОЛХЛО» ЯХА СИЙЛЕН ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

Указ

Дукхача шерашка политически Iилмаш знанешта пропаганда еш бернате болх барагIа, къахьегамхошта коммунистически кхетам лучa хьинаре дакъа лацарагIа «Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни культура болхло» яха сийлен цIи лойла Гусев Эдуард Тихоновича — «Знание» яхача общества Заводской организаце бехктоххаме секретара.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. БОКОВ.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИН.**

г. Грозный,
1985 шу, 7 январь.

ТIЕХЬАТЕТТА ЙИШ ЙОАЦАР

ШУРИЙ ФЕРМАШКА ЯЬ РЕЙД

Ши шурий ферма я Назрановски района «Экажевский» совхозе. Дика вIаштIехьдаьхад цига болх беча нахьа къахьегама хьалаш. Хьайбаш латтача еррига помещенещка болх беш я кхо, кувхаш арайоаха транспортераш, хIаьта цхьайолча моттигашка доакъар дуллараш а. Нах Iалашбаьб хиланаа доргдоецача спецбаракъаща: хьамча киканща, халатаща, тIадувхадеча дIайхача баракъаща, кхычунца.

Быта хьалаш къаьстта дика да шоллагIча ферме болх беча. Хьайбаш леладеча корпусашта кхе хьалдаьча цIен чу и столови, паргIата цIе уголок, болх чакхбаьлча лувча моттиг, лорашта лаьрхIа кабинеташ. ПIайха я ерригача помещенешка. Терапевти цIергий дорe кIира цкъа воагIа укхаза. Шинна а ферма къахьегамхошта гIулакх ду цар.

Социалистически яхьа итог ю итт ди даьлча. Хьалхара кхо моттиг яьккхача доярка, скотникашта ахчи премеш тел, цар сийна «молнеш» арахец. Йоакхоита хьежжа дика къа а хьег наха, хIаьта къаьстта: доярка Т. Мутиевас, Р. Кортоевас, У. Алиевас, Э. Точиевас, З. Оздоевас, Iаьсий леладечар М. Точиевас, А. Альтемировас, кхычар.

Наха низ кхо ца беш болх барах соахка шера плаан 520 тонн йолаш Даьхенна 533 тонн шура йокха, хIаьта дулх планал 3,8 тонн дукхагIа дIадала йиш хилар.

Уж толамаш кхы а дикагIа хургдар Iангара дахара чуоттадаьчуя тIехьагIа доахана лу шура дикка лаьгIъеннаецаре. ТIехьарча хана тIаккхеташ-м йоагIа из, масала, укх бетта хьалхарча дийнахьа хIара кхоабача Iаттагара 3,6 килограмм яьккха хиннаяле, бархIагIча дийнахьа 4,3 килограмм яьккхар, хIаьта а соахка укх хана дийнахьа йоаккхаш хиннaчул 1,4 килограмм кIезигагIа я из.

— Iаьрна-боархIача фух да тха фермера доахан. ЛерттIа уж кхоабаш хилча дукха шура лу цар. Цхьабакъда, доакъар кIезигделча цIаьхха лаьгIбу маша. ТIехьагIа уж меттадоаладе хала а хул. Иштта моттиг нийсъелар Iангара даха доахан соахка чусоцалича. Моша доакъар кхоачаделча, концентраташ хилавзар царна дIаяла. Цудухьа шура а лаьгIъелар. ХIаьта уж хIанз мара хьатIакхахьа йолаьяц тхона. Кхы тайпа доакъар: йол, силос, ча кхоачамболаш да тхога. — йоах цхьоалагIча ферма заведующи Гагиев Ахьмада.

— Дiадоначa ялетах концентраташ толилга хIара шера хIана дац, аьнна шинкхаь бетта тIехьадоах элеваторий кулгалхоша, — тIатох совхоза партkома секретара Точиев Хьажбикара. Бакълуа уж шакхе в. ХIаьта боахамаш ший хаккха концентраташна Iалашдарах эггара хьалха оарцагIъяла езарех Назранера РАПО а я.

— Экажкъонгий-Юртара кхо километр хургйолаш, генна я совхоза фермаш. Укхаза къахьегарех дукхагIа барош царна юхе бах. Кое-карта ошар еца вIаштIехьдалац балха боахмача наькъа. Бетта цкъа е шозза велавна йоагIа тхо долча. КхертIо санна чIоагIъеннача пряникел, печенел, конфетел, гIаьленел совгIа хIана хьац цо. Цкъаза беза мах боаккха «Лама» яха пальто е кхыдола цу тайпара «дефицитни» оала, хIаьта тхона эшаш доаца товараш дахь. Цхьабакъда, цIагIа, балха леладо йиш бола баракъаш, хьамча колошаш, мога гIирс, чай, маьхх, нахча, чиъаьрий кхаьац, — яхаш дуьц совхоза хьайбаш леладераша.

— Столови ма йий тха. Бакъда, цу чу хьакийчъе продукташ йоацаш хул цкъаза. Районс централизованни хьисапe царца тхо Iалашдоре дохкха баркал аргдолаш дар тхо, — йоах Гагиев Ахьмада.

Толаме къахьийгад дIадахача шера совхоз-техникума хьайбаш леладераша. ТIехкхоачашйир Даьхенна шура, дулх дIадалара планаш. Цхьабакъда, хьайбаш Iангара дахара доакъарацца дика кхоачамболлаше а, соахка укх хана хиннaчул, 1,3 килограмм кIезигагIа я хIанз хIара кхоабача Iаттагара дийнахьа йоакхха шура. Соахкарчул 0,4 процент лохагIа я цун хьоанал а.

Рационах хIара Iатта 45 килограмм силос, 5—ча, 1—бекъа жом, 1,5 килограмм концентраташ тел дийнахьа. Иззал цар дуаш хилча нийс килограммага кхоаччаш шура яла йоагIар хIара Iатто. Цхьабакъда, хIанз йоаккхар 4,5 килограмм мара яц. Цун кертера бахьан — доакъарах во пайда эцар. Доакъар кийчду йоккха цех я цу боахаме. Цхьабакъда, цига кийчду доакъар дика ца хилар бахьан долаш болх ца беш латт из хIанз. Силоси чаи оат, бакъда, хьаьндац, Iапарца кIаьдац. ХIаьта Iи мичара яхаргья котельни хIанз а болх беш ца хилча. Цудухьа юкъера дикагIдар, чам болашагIдар лавзрхIа шиъа Iаспагiашта цайн — кхо помещени хьалъеш боахкача генподрядчика ПМК-432, субподрядчика республика «Госкомсельхозтехника» спецСМУ болхлоша шоаш хьадер лерттIен сихен доре. 1982 шера хьалъе йолаь уж корпуса хIанз а яьллавза я.

Совхоза кулгалхоша йоагIача бесса йоакхо яц хьайбаш леладерий. Яц ала мегаргдолаш я цIе уголок, из дукхагIйоача хана чIега тела хул.

«Экажевский» совхоза хьайбаш леладареа дикагIа Iалашбац райпос цIагIа, коз-карта эпачунца цу боахама ферме къахьега нах а. Назранерча бытовой служба болхлой баькха хиина ха а дагалгIац укхаза.

Лакхе дийна кхоачамбоацараш ма хулла сихагIа дIадахара оарцагIбовла беза цу боахамий, РАПО кулгалхой, специалисташ. ТIехьатетта йиш йолаш гIулакх дац из.

М. АЛБОГАЧИЕВ, Назрановски района «Ленина никъ» яхача газета болхло, халкъе тIадовлама контролан штатни воаца инспектор.

С. МАДАЕВ, «Грозненский рабочий» газета спец. корр.

М. ХАМАТХАНОВ, тха спец. корр.

1985 ШЕРА 11 ЯНВАРЬ ХЬАТIАОТТАШ ХIАРА КХОАБАЧА IАТТАГАРА ШУРА ЯККХАРАХ ЙОЛА СВОДКА

(килограммаш)

Районаш	1985 шер:	1984 шера
Шалински	5,2	3,9
Ачхой-Мартановски	5,2	5,4
Грозненски	4,6	4,3
Гудермесски	4,5	4,3
Сунженски	4,5	4,5
Шелковской	4,2	4,6
Наурски	3,8	3,8
Урус-Мартановски	3,8	4,2
Назрановски	3,5	4,9
Малгобекски	3,4	2,9
Надтеречни	3,1	3,6

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА ОАГIУВ

ХЬИНАР АЙДАЬ КЪАХЬЕГА КЕРДАЧА ШЕРА!

Нохч - ГIалгIай гIишлон управленена чуйсагIача, специализированни СМУ къахьегаш дика кьа а хьегаш. шоай декхараш кхоачашдеш бола болхлой дукха ба. Царех ба асфальтировщик Басенко Иван, наькъаш дехка болхлой Итуева Тамусл, Хаджимуратова Зине, Хасуева Асет, кхы дукхха бараш а. Шоаш кхоачашдеча балхашта юкъе цхьанкха тайпа брак а ца нийсйолийташ, хIара сменагIа нормаш 130—135 процент кхоачашъю цар.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) асфальтировщик Н. Басенко, наькъаш дехка болхлой Т. Итуева, З. Хаджимуратова, А. Хасуева.

И. ПЛИЕВА сурт.

Белхлочун уйлаш

ШИЙГАРА ДIАВОЛАВАЛА ВЕЗА ХIАРАВАР

Йоккха коллектив я тха заводе къахьегаш др. ВIаьри эвечуурга хьежаш, разбехам ца беш гIелат ваьннар моттIасалiва низ дIаккоачаш, шеаш лархIар дизза кхоачеш де гIертар оамал йолаш ба соца цхьана къахьега нах.

ЦIенхаштта хьадех оаха хIаранегара производства дисциплина кхоачашъелга, вкза де ше волга, цун ший а тха бIарччача коллектива а толамаш цох шийх тийша долга хиттадеш из хургвала гIулакх ювзавде гIерт. Цу дерригача дешай йоагIа йоккхо ера тха заводе партийни, профсоюзни организацеша, комсомола комитете оарцагIбоах шоай активистий, заккъа дезериаш, къайладаккийтац цхьа цаI кхоачамбоацар, лера къовсам лоттабу балха тIера боалеращца, дисциплина телзаераща.

Цу хьакъехьа массехк дош сайх ловца аса безам ба са. Шозза-кхозза, вхар сенна, зенаеаьа балха ца веагIаш тIехьавнсар со. Шоаш болча дIатIа а вийха, чIоагIа бахк баьккхар сох партбюро секретара Никитин Александр Петровичеи комсомола комитета секретара Алиев Ширвании. ХIьта, дукха хе эналехье, юха а тIехьависа со балха хьваара. Хьалха хиннача тайпара безамен Iнмерзен доцар соца дах къамаьл. Комсомола комитета заседание тиннена са новкъостеша, цхьарчоа вытевор а енна, хьахайтар гешт кхы дергдеацига.

Цу гIуллакхо цIенхаштта уйла вIэтар сога. Нийса луьра сога са новкъостий! Са вина а вхар цхьаннгх боаьо сайгара уж гIалатащ дувлийта, хIана аьнна, цеха мастер, комсомольски организаце секретарь хилерга хьежна, со са ма-ний кхычарна масал тоаь а царгара доаггIар хьадеха а дезаш. ХIанз вйса мел боаккхача гIан, оалача деша уйле еш са со, кхычаргара а хьадеш из. Дег тIера баркал ах ез хIанз сай новкъостийга, са хенхьа соцаварах.

Из къаьгга доле масал аз доаладу тхоай общественноста секцигам ларрй болга, коллективе доагIа морально-психологически хьалеш вIаштIехьдатара йоакко ма уж болга гайтар дукха. ХIьта цу гIулакхо тхона ьур мел дукха да дуьца а эшец аьнна еат сена, хIана аьнна, накак, цар санкетам лакка хилара, хIарана ший низ хьинарi ца кходаш хьаьнела къахьегарех, хIара болхло ший балхах дог лазаш хилерех тийша да деррига а. Из гIулакх дика вIаштIехьдаьккхад оаза.

Цу дерригена а дика гIо ду тхона оаховаш тIайца доккхий социалистически декхараш кхоачашдера. Къахьегама коллективаех дешна Закона дIа ма декхара, шерра социалистически язь а йоаржаьль, ди ден гара ма доал толамаш соедаваш къахьег тха заводе коллективе. Йиллача кхоаь хьалха кхоачашьай оаха цхьайтталагIча пятилетка хьалхара диь шера а дипьлагIча шера а планаш.

Коллектива шерра йоаржаьл лоаттаеча социалистически язьа хьоаза латташ тхьойоаглIарех я Хасмагурин Фарид Исмаиловеч керте латтача № 2 болча технологически цеха коллектив. Белгалданкха деза цо стабильни доаца бензин кийчдара паа шера план цхьа бутт аь бутт хьалха кхоачаьаь хилар а. Укхаза эггара дикагIчерах лоархIаш я Лизвев Петр Дмитриевича кулгалдеш йола операторий бригада. Церна дукха тIехьа ца бусаш къахьегаш ба технологически установкашта гIуллакх дераш ремонт ярая йоача бригада слесараш а. Цу бригадане кулгалдеш аз декабрь бетта керта мугIарашка дIайийца воле хьона коммунист Закаев Абдурешит Балавдиевич. Дика болх барца белгалбаьннаб Тагунов Валерий Александрович керте латта технологически компрессорий машинисташ, Карелин Павел Ивановича кулгалду товарно-бийдала цеха оператораш, Слипченко Иван Васильевич керте латта электромонтажникаш, слесарь Шахбиев Алик, лаборант Тахтарова Асирет, ЖКХ комендант, общественни порядок ларяра опорни пункте волчу дружинай кулгалдо Гударова Тамара, дукха кхыбараш.

Декабрь чакхбоалача деношка тха заводе хилар «Севкавнефтегазпереработка» объединена партийно-бохама актив. Цига дийцар дIадаьча шера коллективана карагIдаьннарех а дейза дисарех а, тIехьарча деша къахьестта терко тIа а ззар хьарче деша къахьестта терко тIа а ззар. Хьежерга, вай, масала, электроэнерги кхоира гIулакх. ХIанзалца хIара сога мел фу кходаьд ларвIа хала дар, хIана аьнна, заводе ксала леттар балха моттигашта аттестаци яр, производства эффективность лаккхъар, технически керданарещ, рационализаторски предложенеш балха юкъеккувлар.

Цу хьатьахьа долаш долча кхоачамбоацарашта анализ а критика а еш ше къамаьл деш № 1 йолча цеха механик А. Асеева аьлар: — Хьалхалатта опыт юкъеккувлара ладерла ю вай, цу гIулакха доаггIача тайпара оарцагIдалац. Хьажцарга вай, масала, Днепропетровскерча комбайнаш заводе юкъедоаладь нердадар. Цига хIара балха моттига аттестаци яр бехьан долаш бIеш квадратни метраш производственни майдан, совлен йола балха моттигаш мукъаьлдий. Цу гI[illegible] хоаьш айнй болалей къахьегама оасарле, лоадаьд продукци хьаяра дIадедаш дар. Вай хьалашка а таронашка а хьажа, мел рие лоараIамаш дах, вайцига а до деззар из гIулакх. ХIьта, сога хьаттача, массадолчун а керта ба хIаман хтоми хьурмати дар. Цу гIулакха геттара пайдане хургда хIара боаьлочо хIаман кхембара лицевой счеташ дIайолайнча, тIаккха къаьгга гуш хургда вайна хIарананa карагIдаьннар фуд, малел гейтар малав, царна малагIа новкъостал эш. ХIьта заводе администраца цIенхаштта хьадеха деза, проектни института специалистаца гоа а ца ой, вай дIадина рационализаторийн предложенеш тахкар а цаь доаггIаш дола кхел ший кхина хьа хьадалар а.

Ший производства схаза велча дас санна къамаьл дар А. Асеева дахр. ХIанз заводе соцам баьб: дерригача балха моттигаш цхьарчоа бараI процент ярвита аттестаци а, хIара болхлочун цIерагIа кхамбара лицевой счеташ хьаелле. Из бега корта болаш чакхбаккар дукъа хIара балха моттиге лаьрхIа счетчикаш оттаергйолаш я. Из гIулакх айлла дуьзаденна да совена ноябре КПСС ЦК Политбюро заседание къамаьл дина КПСС ЦК Генеральни секретара К. У. Черненкос кхоаьча материалий ючагIа шера шин дийнаьь къахьега деза, аьнна, оттадаь бахктоккаме декхар кхоакиловат-мазьат электроэнерги, 4,8 эзар чанддара оаза да перяIочуца. ХIьта оаза лаьрхIар да бензинех 5,5 эзар кубически метр газ хьаькоаста, 152 тонн кочна газ йикха. Цу гIулакхо тхона эшаш а 247 эзар киловатт-сахьат электроэнерги, 4,8 эзар гаргга гигакалори йоаз[illegible], 960 тонн условни доагор. Дулургдий тхега ца, аьнна, хаттар отта тарлу. Хийца дулургда. Цу гIулакха оаза хIанз оарцагIаьхинаб тхоай халкъа тIахьожамхой группа, посташ, «Комсомольски прожектораш штаб. Комсомольски доагорнеша хIахьале аьча пайдо гучаьлай газ, Iц, электроэнерги пайда боацаш йоаю моттигаш, ледарла бахктоккама оаара антаци уттагIай, гучадаьла кхоачамбоацарш дIададерра мел эшар долга хьадех администрацегара. Лоацца аьнна, къахьегама, производственни дисциплина, порядок чIоагIъеча цхьан керта тIа даккха дезаш доле гIулакхаш кхы а кIезига дац тха балха тIа, хIьта оаза тхоай хьинар кхо а дергдаш уж бохьоргахьа декара.

Д. ДИДИГОВ,

Грозненски газ мешайхоашче заводе КИП-и цеха мастер, цеха комсомольски организаце секретарь.

ДОККХАГIА ТОЛАМАШ ДОАХАРГДА

ЭКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР

КПСС социально - экономически стратегега хьежна, кердача шера йоха планаш оттаьй производственни коллективашца. Уж тIаерзаль а юкъарча производствана интенсификаци яр сихдара ,дун эффективность лаккхъара, Iилманен техникаиен карагIдийнараш шерра юкъеккувлара, агропромышленни комплекс детIаккхувлара, халкъа эша товараш дукхагIа арахецара, халкъа боахаме чIоагIа кхоамбара режим чакхъяккхара.

Нохч-ГIалгIайчен индустре болхлоша продукци маьхала яккхарен дукхагIйола иидеш арахецарен 1984 шера план тIехихоачашъяьй. Пландах лаьрхIачул совгIа маьхалд яьккхар 26,6 миллион сома маьха продукци, из хул тIайнда хиннача декхарех лаьрхIачул дикка дукхагIа.

Продукци маьхьла яихара план халал хьалха — 1984 шера 27 декабре кхоачашйир.

Индустре керттерча доакъой: механьтта, механьтта чакхдоахача, газони, энергетически, металлообрабатывающи, машинашъеча, гIишлон материалий, кхы цхьадолча доакъой коллективаша керттерча производственни хьокхамех йола 1984 шера программа кхоачашъяьй.

Мехкдаьттех газ, электроэнерги яккхара, мехкдаьттехнике продукци, тракторни прицепаш, кIир, вIашIIхетта аьшкбетона конструкцеши оттхалаши, цемент, швейни наделеш, кхачан промышленноста цхьайола продукташ арахецара шера план тIехихоачашъяьй.

Наха эша товараш дукхагIа арахецара, уж дикагIа хилийтара тIаерзаьь йола мефоприятеш чакх а йоахаш, республикерча производственни [illegible] арахийцад 620 миллион сома маьха халкъа эша товараш, 1983 шера арахийцарел 3 процент дукхагIа.

Эггара дукхагIа уж товараш арахийцад ГI. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент», «Промавтоматика» НПО опытни, «Красный молот» заводий, «Грознефтеоргсинтез», «Чеченингушстройматериалы», «Оргтехника» яхача производственни объединеней, хьун боахамий министерства предприятей коллективаша, кхычар.

Керда мощностащ болх бе я ца йолайолийташ, дика дукхагIа хилийтар арахеца продукци «Красный молот», «Промавтоматика» НПО опытни, ГI. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент», «Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни, Цементни, «Чечингсельстрой» треста аьшкбетона конструкцей заводашка, «Аргунводпром» объединене, кхы дукхагахьа а.

Къахьегiна оасарле лаккхъара темпаш сихъяр — лоархIамегIа дола пачхахьалкхен юкъара декхар да. Республика еррига промышленность хьаййцача къахьегама оасарле лаккхъара план 101,1 процент кхоачашъяьй, тIа мел кхийтта продукци хьаяьй къахьегама оасарле лаккхъара [illegible]

1984 шера къахьегама оасарле дикка лаккхъаьй цхьайолча заводий коллективаша; «Промавтоматика» НПО опытни завода коллективо из лаккхъаьй 7 процент, Гудермесски «Мединструменте» — 6 процент, «Союзавтоматстрома» ВНПО опытно-экспериментальни заводен Электроремонтни [illegible] кйс-кйс процент, цементни заводе — 18 процент, «Чечингсельстрой» треста аьшкбетона конструкцей заводе — 15 процент, «Аргунводпром» объединене — 12 процент, «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни заводе — 10 процент, иштта кхычайхьа.

Укх тIеххьарча хана къахьегама оасарле лаккхъара тIехьа хIара болхлочоа дIалаьрхIача арахеца продукци лохагIа хулийташ йола предприятеш кIезигагIа хиина яле а хIанз а тIехьа уж дукха я. 1984 шера къахьегама оасарле лаккхъара план кхоачашъяьйзар цйс предприяте.

Лаккхъяла еза къахьегама оасарле лоххуш хилар дIахо ла нагаргдолаш гIулакх дац. Къахьегама оасарле лоххъенний Назрановски трикотажни фабрике 7 процент, Самашкински консервни заводе кхо процент, шакар доаккхача заводе шиш процент, «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене шиш процент, «СевКавнефтегазпереработка» производственни объединене йиъ процент.

Пятилетка планах оттабаьча боарамах продукци дегIаккхувлара даькъа тIехьадусаш да промышленноста цхьадола доакъош. Из доагIаш да мехкдаьтта чакхдоахача, гIишлон материалий, яйтачен кхачани промышленноста. Цхьайолча предприятешка тIагIертта къовсам лоаттIабац арахеца продукци дукхагIа хилийтара, из дегIаккхувлара темпаш Iалашъяра.

Цхьайолча производственни коллективаша производственни мощностех, материальни къахьегамен ресурсех лертIа пайда а ийбеш эргадоахаш тоаду продукци арахецари къахьегамн. ДIадахача шера арахецаш йола продукци хIелаийр Назрановски трикотажни фабрике 11 процент, механизированни карьере 3 процент, Советски лесхозе — 4 процент, «Плодсемпром» треста предприятешка 28 процент, Серноводски «Минвод» яхача заводе 14 процент, прядильно-ткацки объединене 15 процент. Халахете а уж сихха йола предприятеш кхы а дукха я.

Арахеца продукци дикагIа хилийтара даькъе хIанз укх сахьате керттера источник а хина дIаяттад кхоь белга. Республике кIезига яц де доаггIача бесса доал а деш доагор, электроэнерги, бийдал, материалаш дIаухийташ йола коллективаш.

Цу хьакъехьа дика дукха болх бу «Красный молот», «Электроприбор», «Промавтоматика» НПО опытни заводаша, кхычар а.

Халахете а белгалдаккха дезаш да цхьайолча предприятешка доагор, газ, мехкдаьтта продукци кхоира тIехьа боагIача хьасале къовсам ца лоаттабеш хилар. ЙоагIачул дукхагIа материалаш йоакьй «Трансмаш» «Пищемаш» заводашка, кондитерски фабрике, Ассиновски Грозненскин консервни заводашка.

Кхоьача материалий, бийдала, доагора чотих шера шин дийнахьа болх бира пиашта хьалхашка декхараш оттадаь йола коллективаш кIезига яц. Из маьхара кинцнатнеа ма моста чIоагIа хьал а лаьца, шерра дIайоаржае еза республикерча ерригача коллективашка.

Доккхийн а бехктоккамен декхареш хьалхашка летт республикерча коллективашта 1985 шера. Еррига арахецаш йола продукци 1984 шера арахецаш хиннача дукха хIама ца эшшаш шиш процент дукхагIа хилийта лерхI. Дика дукхагIа арахецаргда халкъа эша товараш, кхоачаргъе лерхI йоккха гIишлон програмама, дукхагIа хулаш латт йохкаш йола ялата культураш, шекара свекла, баьццадарараш, шура, фуаш, тха. Кхоачашъе еваш к гороа коллектива сий дола детIаккхувлара йола йоккха программа.

Кердача шера балха тIа толамаш дахар дукхача даькъе тийша да хIара производственни коллективо хьалхарча деношка а дезз хьалхар кхо да деш къахьегарах.

КПСС XXVII съезда, фашистски Германи эшаьь Котало яьнха 40 шу дузара сийленца наньахкар хIара коллектива сийдола декхар да.

Партийни вахар: балха стиль

ДИНЗА ДИСАЧОА—ТЕРКАМ

«Керттердар теркамдац», аьнна корта а болаш дIадахача шера кхоь бетта тха газети оагIонаш тIа арешьхар [illegible] статья. Цу тIа дуьлар Назрановски АТП балха кхоачамбоацарех, организационни идеологически болх укхаза бе боаггIача бесса ца барах.

Статья венатеха из шу совгIа ха дьннай. Фу хувцаденнад цу юкъагIа?

Кадраш хьахершара а уж балха тIа дIаиийсъяра а белгала болх баь бале а, кIезига дац укхаза кхоачамбоацараш. Къаьстта дукха да уж технически службе балха тIа (керттера инженер коммунист З. Д. Кодзоев). ХIанза в дика яц укхазара ремонтни база, бе беззача тайпара болх беш яц производственни цехаш.

Машинашта эшаш йола цхьайола запасни оттхалаш екъача озабезам беш моттигаш хул. Эхь-беки ца лоархIарашка дукхагIа кхоач уж. Цудухьа летIъ цхьабела водителаш.

Пассажирашта гIулакх дерах дукха ха йоаццаш КПСС ЦК Политбюрос тIайииача соцамо дIадехачунта хьежжа наха гIулакх делга хIала а вIаштIехьдаьккхадац. Дукха хул срьаш, автобусаш маршруташ тIара юлаш моттигаш. Пассажирски транспорто во болх бу лхаш дукха вах летIъ. Масала, «Сердало» газетага дуккказа а письмош кхад ГIазе-Юрта, Яндаре, ЖIайраха автобусаш ца лелаш моттигаш хул лхаш. Иштта во лел автобусаш Назрань городерча маршрутегIа а. Цхьабакъда, дувцар мара пассажирашта гIулакх дечара кхоачамбоацараш дIадахара дах хIама дац.

Цу гIулакхо хьахьоних предприяте кулгалхоша, партийни организаце водительски кадраща бе беззача тайпара кхетама болх ца белга. Партбюрос юкъерча звеной кулгалхошкара болх тоабелга цIенхаштта хьадехац. Болх вIаштIехь ца баьккхар бахьан долаш кхоачаш ца еш юс договорни перевозкай планаш, автомашинаш шоай хамнахьа лине тIа аралац, болх йистебаьча тIехьайнса чуух гараже е вIалла чу ца йоагIаш юсаш а моттигаш хиннай.

Тоабе безаш ба технически тIахьожам лоаттабеча отдела, наькъашка кхерамзо лораеча служба болх. Дукхача машиний спидометраш болх беш яц, из бахьан долаш хала да транспорто беча балха тIахьожам лоаттабе, шигара хьадоагIа кулга цIена. боацача шофераша шоай гIулакха уж лелаелга.

Наькъашка лелара кхерамзле лораеча служба во болх белга хьахьоних укх шера 4 саг ву а вувш хатар хиларо. АТП лаьрхIа класс кийтъяьац кхерамзле дешаш хьеха, 40 сахьатах хьеха езача программах занятеш яьац.

Партбюрос хIанз а цIенхаштта хьадехац общественни организацей болх тоабелга.

Соахка 12 июле хиннача партийни собране вIенхаштта беки баьннар профсоюзни а комсомольски а организацей кулгалхоех болх боаггIача бесса вIаштIехь ца баьнхарах. К[illegible] лентивех долча Закона йоккха бокъонаш еннай профсоюзашта. Къахьегама оасарле лаккхъара, дисциплина тоаяра. Бизза пайда эцац цу бокъонех профкомо. КIоаргга чулоацам болаш дац профкоме дувца уттаду делаш, колоннашка, цехашка профсоюзни собранеш яц. КIезига дакъа лоац социалистически язь вIаштIехьйоаккхача. ТIеххьарча шера цхьа ладийгIадац кулгалхоша еча отчеташка, коллективни договор формана оттальд, из мишта кхоачашду хьажац, аьнна беки баьнхар коммунистий.

Коллективана коммунистически кхетам балара, къахьегама оасарле лаккхъара йоккха таронаш йолаш я социалистически язь. Цо алсамдоаккх тIеххьара хьахулар, совдоах наькъа кхоллама низаш, чIоагIъю дисциплина, къаьгуча а йоахаш, производствана юкъерхувл резерваш, тоаю продукце дикал. Йоккха лоархIам болаш да хIаранена карагIдаьннар еррига коллектива дIадайзача, из толам миштa баьккхаб хайча. Из бериат доал дика вIаштIехьдаьккхача социалистически язьах.

Хьожаргда вай мишта латт из гIулакх Назрановски АТП. Ма дарра аьлча, дика латтац. Социалистически язь вIаштIехьйоаккхача дукха формализм я, моттийта, даьй ала леладу цхьадола гIулакхаш. Коллективе социалистически декхараш тIайнда дале а, предприяте болх беча хIара сага уж дIадовзийтадац, бутт, квартал чаккъяьлча наха хац хьалха латтар, тIехьавусар малаш, во лелаю укхаза учет. ХIьта мел чIоагIа безам хилча а из нийса лелае а вIаштIехьдаргдац дукхагIйолча машиний спидометраш болх беш ца хилча. Цунга хьежжа мара тIахьожам лоаттабе йиш яц хIара машино беча балха, ха йиш яц цо мел никъ баьб. Цудухьа дукха автомашинаш тI[illegible] боацаш лел, шоай ханнахьа гараже чуйхац.

Партийни организаци декхарийла я шерра социалистически язь а йоаржаеш, дикагIйола опыт массанена дIайовзийта, автотранспорто беча балха тIахьожам лоаттабе. Из укхаза доаггIача бесса ду ала йиш яц.

Партийни собране критика яьчул тIехьагIа профкомо кIезиг-дукха шийн болх тоабаь бале а хIанз а ала йиш яц цо шийн декхараш дизза кхоачашду, аьнна. Профсоюзни организаце цхьа лостам а болаш кхетама болх бац коллективе, шерра йоаржаьац балха дикагIйола опыт. эсала хьоеж культурно-бытовой хьалаш тоадарга.

Промышленноста, транспорте, юрта боахаме тахан шерра юкъедоаладеш да бригадни хьесапе къахьегам вIаштIехьбоаккхалга. Кердача хьесапе болх вIаштIехьбаьккхача пох доала бериат доаьаш да. Лакхлу къахьегама оасарле, тоалу дисциплина, коллективере микроклимат. Цхьабакъда, из укхаза деш дац. АТП йолча 18 бригадах 2 мара яц бригадни подрядагIа болх беш.

Иштта кIезига теркам тIалоаттабу укхаза болхлой, ИТР квалификаци лаккхъяра, вIаштIехьлаьнккхадац бокккагIчар опыт къонача водителашта, болхлошта шерра дIаьдула.

Профсоюзни организаце лоархIам айбе беза дьнна партсобране тIайнца хиина соцам дукхагIча даькъе кхоачаш ца беш бисаб. Теркам тIалоаттабеш, доаггIар хьадехаш хилац партбюро, шийн заседанешка ладийгIадац профкомо беча балхах дьнна.

М.-В. ЦИЦКИЕВ.

Мишта Iаьнгара доах хьайбаш

БЕ-БЕ ДА ГIУЛАКХАШ

«Путь к коммунизму» яхача колхоза хьайбаш леладу даькъа хIанз а астагIа лелхаш да. Цхьатаррарча хьалашка йоллаше а. цхьайолча фермашка дIабакийтац хьалхалаттараш, цар мел хьийтакъа доаду. Цудухьа колхоза правлене, профсоюзни, комсомольски организацеша сихха, дизза новкъостал де деза тIехьаюсача фермашта. Вешта аьлча, кхоачашде деза КПСС ЦК Политбюро заседане къамаьл деш новкъоста К. У. Черненкос даь хьехамаш указанеш: «Уйла дукхагIа тIаяхийта еза вай «середнякаш» оаларашта, план халла кхоачашйичехь, хьалхалаттараща хила гIерташ боацарашта. низ гIабахийта къахьега ца ловраща. Цига чагIа боала вай кхоачам, кIезига вIалла а боацаш бола кхоачам. Цул совгIа, теркалде деза, тахан шоай болх тоабе ца гIерташ бараша тIехьабусарий мугIараш кхоана дебаде тарлуш хилар».

ДИКА ТАРОНАШ

Соахка санна дукхен дихея тайп-тайпара доакъараш колхозе Iалаш ца ду дукха хая: 4428 тонн чa, 17500 тонн силос, 700 тонн севаж, концентраташ. Эггара хьалха дIаоттаьяр планагIа йоацаш ниннчьяьча доакъара свеклай ал. Бакъдар аьлча, йол-м 390 тонн мара кийчъяьяцар.

— ХIьта а доахан дика дозаш Iаьнгара дахара кхоачам хилал да аьнна хет тхона тхоашка доакъараш, — йоах дукха ха йоаццаш КПСС члена кандидаталла дIаийнача колхоза керттерча зоотехника Евлоев Хьамбикара.

Мичара доагIаш да из селлара бIубенна хилар? ГIулакх миштад аьлча, доакъар кийчдераша ахкана баьццарча конвейерца болх баьб. 12 ноябре (доахан Iа дакхка чусоцадеча денга) кхаччалца доакъадаьд детта доахал. Вокх хьайбашта а мош доакъар дийхнад. Цудухьа бIарчча дасад хьалхагIа Iалащаь хиина доакъар. Дас санна кходеш лелаьд из. Иштта меттаоттаьй цхьадолча доакъарашта кхоачам ца беш йиса хишна план.

Доаханна дехна доакъараш тоалеш , дика гранулаш хьаеш йоза башха техническ база а я колхоза. Цига хьакка муж кийчбу, ча, оаха а саташ. Iаьарца кIаьдду. ХIьта доаханна тоалаь доакъараш дехкаш хилча, цар продуктивность лаккху.

ХЬАЛХАЛАТТАРАШ [illegible]

Колхозе социалистически яхье бIубенна хьалха латт Ичиев Рамзана кулгалду кхоалагIча шурий-товарни ферма барт тайна коллектив. Укхаза 445 бежан да, 289 етт а болаш.

— Пачхахьалкхенга 5250 центнер шура йохкара шера план халал хьалха, ноябрь бетта юккъе, кхоачашйир оаха, — йоах дувц Р. Ичиева, — ХIьта 16 ноябре дейз плавал совгIа шура дIачутолаш дар тхо. Шу чакхдалалехьа оаха дIаеннай заданел совгIа 500 центнер шура.

Ферма коллективана хьалхашна декхар оттадаьлар дахача шера хIара Iаттагара юкъера лаьрхIача 2100 килограммал кIезигагIа йоацаш шура яиха. Из декхар оаха дукха а хьалхагIа кхоачашдир, хIьта Чадаева Марина, Костоева Хьава. Акиева Аьсет санна болча доаркаша кхоккха эзар килограмм шура йоаккхаргъя аьнна денна шоай дош кхоачашдаьд.

Цхьабакъда, бокъонца цхьатаррарча хьалашка болх беш шоаш боллаше а, доаркаша массане а баьккхабац цу тайпара толам. ДагалоагIа, 10 бетта баьча балха итогаш еча хана хестаеш дукха къамаьлаш дир цу хана а 2,5 эзар килограммага дIакхачча боахкаш хиннача хьалха латтача доаркех. ДоагIаш даь къамаьлаш дар уж. Цхьабакъда, сендухьа дар а хац, берригаш а «теркал ца хе» гIертар шийн группеча 25 Iаттах хIаранегара Ханиева Дугурхана 1341 килограмм мара шура ца яккхар. ХIьта из шозза хIана яц аьнна кIезигагIа я хьалхалаттачар яьккхачул. Хаттар отт: вIалла а вIаштIехьа доацача цу гIулакхага хIана хьежабац ферме? ТIехьайисача Д. Ханиевана а кхычарна а новкъостал хIана даьдац хьалхалаттараща?

Дика къахьийгаь шура яккхарен пачхаьалкхенга йохкарен шера план шозза дукхагIа хIана яьнц аьнна кхоачашъяьча шурий комплексерча хьайбаш леладераша а. Красностепной фух долгIа духхьаш» дахнача хIара шинаргара 1750 килограмм шура яккха шера план йолаш, комплексе 2300 килограммага кхаьчар.

Тахан комплексе эзар гаргга кьона доахан да, цин бIаь совгIа етт а болаш. Комплекса коллективана керте латт Чингаев Рамзан. Вешта, из ва геттача доахана Iул эргахахар духьа шинаргаш кхедара керда вIашагIъеллача № 5 йолча фермана кулгалдеш а. Дийача фух долча шоай доахана Iодаь 400 совгIа шинарг да ферме хIанале а хьалкхедеш.

Деттача доахана Iул эргахахара 900 гаргга шинаргаш кхелу Чаниев Султан заведующи волаш йолча цхьоалагIча ферме а.

«СЕРЕДНЯКАШИ» ТIЕХЬАБУСАРАШИ

«Середнякех» я Костоев Уматгире кулгалдеш йола шоллагIча шурий - товарни ферма коллектив. 540 фуражни етт а юкъе болаш долча 663 бежана Iуьал деш ба доярнаши скотникаш. Хьайбаш леладерий социалистически яхье хьалха хилара мел эша хьалаш долаш я из коллектив. Цига хьалъьай колхоза дерригача деттача доахана тоадаьча доакъарашца кхоачам бе низ кхоачаргболаш йола йоакха доакъара кухни. Цхьабакъда, хьалъьв яьнвяле а, болх бе йолаялийта еза за тIехьалнней цу механизированни комплекса. Хьаштдоацар да.

Еррига колхоз, хьайбаш леладу деррига даькъа тIехьашкахьа юкъаувз Галаев Махьмад - Гири заведующи а волаш йолча эггара йоккхагIча 4-ча МТФ коллектив. Бетта етт 663 ба цу ферме. Цхьабакъда, царех хIара Iаттагара юкъера лаьрхIача 10 бетта яьккха шура 1,5 эзар килограммал кIеззига совгIа мара хиланзар. Кхы дукха тоалеяна хIама хиланзар е ноябрь бетта а, е декабрь болалуш а. Цудухьа доацалтеш 1983 шера цу денналца яьккхачунца нийсйича 1984 шера 2 декабре кхаччалца яьккха шура цхьа тонн совгIа кIезигагIа хилар.

Кхьисеттел йаьлагIча фермерча хьалхалаттача доярка Астамирова Ленас а дIадахача шера 11 бетта шин эзар килограммал кIеззига совгIа мара шура яьккхаш цийна тIачIсагIбаьча 24 Iаттах хIаралегара. ТIаккха тхьаш е хIама дий, шура яккхарий эггара тIехьаюсача доаркас Евлоева Мовлатхана шийн групперча 28 Iаттах хIаранегара цхьа эзари ах эзари килограмм совгIа мара шура яьккхаяц аьнна?

КХОАЧАМАШ ОАРЦАГIДОАХ

Шурий-товарни фермашкарча кхоачамбоацарала, бакъдар аьлча, чIоггIа сахьувзаду колхоза кулгалхойи партийни организацеш.

— Тхоа дика бIаргагу оахош гертал ца деш дисараш а тхоай кхоачамбоацараш а, — дег чу бохам боаш йоах колхоза председатела Ю. Зиборова. — Цудухьа тхоай ма хулла уж дIадаха гIерташ доахк тхо.

Шин сменагIа болх бу хьайбаш леладераша шурий комплексе. Денних бийсаннех кхоаза детта болабеннаб доахан. Иштта денних бийсаннеч кхоаза детаргдолаш, цехово - поточни методагIа болх бе йолалуш я кхы фермаш а. Скотникаш деттача доаханна Iуьал дикагIа де баьнниб, ах бийса аьлча кхы тIа а доакъар дехи доаханна. Кортамунъа хийца леладеш ха йоакхийт доаханга. Тоа а дийн тел цариа доакъар.

Хьайбаш леладерашта моральни материальни поощрени яра дика кийч я ль вIашагIъелла система я колхозе. Керттердар — язь. Ханханахьа ю цун итогаш. Хьайбаш леладечун ди белгалдаха оттадаьа. Цу дийнахьа ахчийн премеш, Сийлен грамоташ, цIе вынпел[illegible] тел хьалхалаттарашта. Центральни усадьбе цар сийна урагIйоаI къахьегама сийлен байрахк. Царех дола хIамаш дувц «къахьегама листовкаш» тIа, «молнеш» тIа, моттигерча радио чу гIоала. Дукхача хьайбаш леладерашта мах боацаш а чукъахьарча маьхах а путевкаш тел санатореша, дом отдыха база, туристически походашка кхуал.

Цу дерригача хIамашка, вIалла шекo а йоацаш, гIо ду шурен дукхи дукхагIа дахара. Колхозе денних бийсаннех йоахха шура 8 эзар килограммага дIакхоачаш летт. Тоалуш йоагIа цун тIерарность а.

— Хьайбай боахаме хIанз а Iаьльнате дукха да пайда эцаза диса кхоачамаш, — аьлар Ю. Зиборова. — Уж оарцагIдоахаш да тхо. Хьайбай боахама лоархIамегIарча участкашка дIаийсбаьб коммунисташ.

П. ХАЛУХАЕВ.

Хоржамашта накъадолхаш

ХIАРА САГАГА ДIАКХОАЧАШ

КПСС МагIалбика горкома пропагандан агитацен отделе тхога аьнар районе халкъа депутатий Советашка хоржамаш даре кийчо яра болх дикагIа дIаоттабьраштa юкъе я Йоккхача Ачалхкерен Кердача Редантерен агитцентраш, аьнна. Цар балхах лаьцна тха къамаьл хилар «Алханчуртский» совхоза парткома секретарца М. Точиевца.

— Тха совхоза чуйоагIаш йиъ юрт я, царех хIаранахьа агитцентр а я, — дуьйц парткома секретара. — Массанахьа дика дIаболабаьб хоржамашта кийчо яра болх. Вахача наха юкъе беча кхетаме балха планаш оттаьй, уж парткома заседане чIоагIъяьй. Хоржамашта хетаь гойтара, агитаци кийчъяьй. Агитцентрий советаш вIашагIъехкай. Царна юкъебоагIа юрташкарча Советий исполкомий председателаш, цехови организацей секретараш, агитцентрий кулгалхой, агитатораш.

Къаьстта дика кийчо яь, хоза тоаьй кулгалдеш С. М. Чапанов волча Йоккхача Ачалхкерча № 17 йолча юкъерча школера агитцентр. Харжархошта мел шаар вIаштIехьдаьккхад укхаза СССР, РСФСР, Нохч-ГIалгIай АССР Конституцеш, хоржамаш дарах йола Положенеш, кхыдола литература да кхаь меттала — эрсий, нохчий, гIалгIай. Сийлахь-йоккхача Котaлон 40 шу дизара, КПСС XXVII съезда, хоржамаш хулача дешна кердача къахьегама толамашца паргъалхара тIахьехаш лоъунгаш, плакаташ я. Массанена гургIолча хьалтеха агитцентра балха план, дежурство лелаяра графия я.

Агитцентра чубоагIа юкъерча школа, ПМК, совхоза агитатораш. Царех хIаранега юртара нах баха шо-шоай участкаш я, царех хIаране декхараш белгалдаьхад. Дика дIаболабаьб цар шоай болх.

Кхозза — дкъза шоай участнашкара харжархой болча хиннаб уж. Царца къамаьлаш дьйд укх шера февpале хургдолча хоржамех, советски хоржамий системах. Сийлахь-йоккхача Котaлон 40 шу дизарах, фашисташ лелтабь МагIалбике мутъаьххха 42 шу дизарах, кхыча темаех. Харжархой спискаш оттаьй. Эттара хьалха кхадж тоссараш белгалбаьхаб. Царца ше къаьстта болх бу агитатораша.

Хьинар кхо ца деш, массанена шоашкара хьохкам гойташ харжархошцара политически-кхетама болх лелабеш хьабоагIа агитатораш школа завуч Л. Кулбушева, хьехархо I. Галаев, совхоза пермиронаица М. Чемхильгова, дукха кхыбараш. ХIара сагага дIакхоачаш, цо шийх дагардар хьахойташ ба уж.

Иштта дика вIаштIехьбаьккха дIаоттабаьб хоржамашта кийчо яра болх заведующи Т. Х. Цуров волча Кердача Редантерча агитцентра совето а. Укхаза харжархошта юкъе политически-кхетама болх дика лелабарца белгалбаьнна ба агитатораш № 5 йолча юкъерча школа хьехархой Аспиева Мовлатхан, Местоева Зарета, библиотекарь Льянова ПаьтIамат, № 24 йолча бархI шерерча школа завуч Льянова Дiба, кхыбараш.

«Алханчуртский» совхоза партийни организацена чуйоагIача йиъе а агитцентра агитаторашa хьинаре даькъа лаьцад хоржамашта хьалхара собранеши совещанеши чакхйоахача. Вай союзни а автономни а республикай Лаькхехьарчен моттигашнарчен Советашка депутаталла харжа белгалбаьхаб толашагIоала къахьестамхой вешхаш.

Цар вахара нигъ харжархошта дIабовзийташ, районна кулгалхоща юрташка баха мах вIашагIкхетара кийчо еш, хьалха хинна наказаш иштта кхоачашдаьд къоастадеш, наха къувлацдар фуд, хьожаш, цар предложенеш гулъеш ба хIанз агитатораш.

Цунна цхьана цар тохк хоржамий участке кхадж тасса бокъо ярий спискаш, къоастабу хоржамаш хулача дийнахьа цIагIа ца хила тарлураш, эттара хьалха кхадж тоссараш, цамогаш болаш новкъостал эшараш.

Цу дерригне лоархIам баро таро лургья Советашнара аргIанара хоржамаш толамца чакхдаха.

А. БАСИЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совете

ДИЙЦАР — ЛОАРХIАМЕ ДОШ

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета президиум шийн аргIанарча заседане хьежар РСФСР Лаькхехьарча Совете, Нохч-ГIалгIай АССР Лаькхехьарча Совете, Нохч-ГIалгIай АССР халкъа депутатий моттигнашнарча Советашка деча хоржамашта кийчо яр, Гудермесски Урус-Мартановски районашка мишта латт яхача дешага.

Президиумо белгалдаьккхар, Гудермесски Урус-Мартановски районашка хоржамашта кийчо яр политически а къахьегама а хьинар айденнача хьалашка, КПСС ЦК апрельски (1984 ш.) Пленумо, КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаькхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста К. У. Черненкос хьалхашка оттадаь халкъа депутатий Советий болх массе оагIора тоабара декхараш практически кхоачашдара лостаме чакхдоалаш хилар.

Гудермесски городской Урус-Мартановски районии Советий исполкомаша чIоагI а даь кхоачашду хоржамашта кийчо яран уж чакхдахаран тIадерзадаь дола организационни массово-политически гIулакхаш, Законо хоадаьлча хананка къоастаьй моттигера Советаш харжара йола хоржамий округаш, чIоагI а яь нахала яьхай районий, поселкий, юртий хоржамий комиссей составаш, городеи районеи халкъа депутатий Советаш харжара йолча окружной хоржамий комиссей составаш, хьалы хоржамий участкаш, вIашагIъехкай участкови хоржамий комиссеш.

Къахьегама коллективашка, Законо шоашта еннача бокъонех пайда а ийбеш, шоай дикагIа бола вихалаш уттабу Советий депутаталла хержара кандидаталла.

Хоржамий участкаштен агитпункташтен помещенеш хьожаьй, царна художественно-политически оформлени еш латт. Юртий Советий балхахошца инструктивни совещанеш яьй.

Цунца цхьана теркам тIабахийтар заседане хоржамашта кийчо еча чIоагIа кхоачамбоацарашта. Эсала бийлаб из болх советски боахамеи органий, торгови, общественни кхачан, быта служба, коммунальни боахама предприятей, медицински социально-культурни учреждеией, бахача наха гIулакхаш де деваш йолча кхыча предприятей болх тоабара декхараш къестадарца. Райисполкомеи горисполкомеи дукхача отделий, кхыча организацей (кинстета дирекце, райпо, кхычар) йолаш яц хоржамашта кийчо яра де лаьрхIача гIулакхий планаш. Халкъа депутатий юртий Советий исполкомаша эсала тIахьожам лоаттабу бахача наха эша гIулакхаш деча учрежденештеи организацештеи.

Доккхий кхоачамбоацараш да юрташкарча тикай балхаца. Дукхача тикаш на телхаю советски торговле бокъонаш, доацаш да наха чIоагIа хоатташ дола товараш, кхоачам боллаш яц ассортимент.

Культура учреждений хIанз а дIаэтта яц массово-политически балха центраш хинна. Царех дукхачарна чу шийла я, кIезига чакхдоах массови гIулакхаш, вIаштIехьдакад лекцеш ешилга, докладаш елга, хаттарийи жоппийи сайренаш чакхйоахилга.

Республика Министрий Совета президиумо хьадийхар Гудермесски городской Урус-Мартановски районии къахьегамхой депутатий Советий исполкомашкара кхоачамбоацараш дIадахар, хоржамашта массе оагIора кийчо елга IалашдIара тIадерзадаь кхы а гIуланхаш дар.

1985 шера 1 февраль хьатIакхачале дьяккха еза хоржамий участкашта ремонт, Iалашъе еза эшача хIамашца, е еза художественни оформлени, яь чакхъяккха еза телефонизаци радиофикаци, дилла хила деза хоржамий участкашка дежурство, лорае еза уж дийнахьа а бус а. Лаххбе беза уж баххача моттигашка наха юкъе болх белга вIаштIехьдаккхара даькъера клубай, библиотекий, культура кхычa учреждений лоархIам, еша еза общественно-политически темаех лекцеш, е еза докладаш, чакхъяха еза тематически сайренаш, граждаиий собранеши сходаши, къахьегама сийлен цIейш, парте, тIема, къахьегама ветеранашца вIашагIкхетараш. Уж гIулакхаш дара юкъеувза беза халкъа боахама специалисташ, производстве хьалхалаттараш.

Исполкомаш венкарийла я шоай отделаша, пачхахьалкхеи организацей кулгалхоша харжархошта хьалхашка отчеташ елга вIаштIехьдаккха. Iалашде деза граждашна телача предложеией, еча критически замечаней, деча лотгъамий, телача заявленей учет лелаелга а царга хьожилга а.

Iалашде деза советски боахамеи органий, торговле, общественни кхачан, быта служба, коммунальни боахама, медицински, бахача наха эша гIулакхаш де дезаш йолча кхыча предприятейи организацейи болх тоабарна дувзаденна дешаш оперативно къестаделга.

Министрий Совета президиумо тIадиллар республика халкъа депутатий Советий еррига райониий городий исполкомашта Советашка деча хоржамашта кийчо яран уж чакхдахаран тIахьожам лоаттабелга Iалашдар, райисполкомийи горисполкомийи отделий, хоржамашта кийчо ярца дувзаденна дола гIулакхаш де дезаш йолча районни организацей бехктокхам лаьхбелга.

ДЕКХАРАША ДIАДЕХХАЧА ТАЙПАРА

Хургдолча хоржамашта кийчо яра беш бола организационни а политически а болх хийцца дIахьош ба Назрановски районе. Йиллача хана вIашагI а ехка районни газета тIа кепатехай еррига хоржамий комиссей состава. Чакхъяьхай РСФСР, НГIАССР Лаькхехьарча Советашка районни, городской, юртий Советашка, массанахьа санна, депутаталла харжа кандидаташ белгалбахара а уж хьалладара а хоржамашта хьалхара собранеш хиннай, хIанз еш я окружной совещанеш.

Хоржамашта хетабь беш бола беррига болх ший хьалда лостам болаш хилийтар дукха КПСС районаца цхьана а къаьстта а тайп-тайпара оргмероприятеш яьй райсовета исполкомо. Керда шу хьатIаотталехьа гулбир керда хьальча еррига хоржамий комиссей председателаши секретараши. Цул тIехьагIа парторганизацей секретараши цхьаболча боахамийи предприятейи кулгалхойи вIашагIтехар. Царна хьалхашка йоагI-йоагIача этапагIа бе безача балхах лаьца къамаьл деш хилар парте райкома организационни отдела заведующи И. Муцольгов, кхыбараш.

ХIаьта укх деношка районерча еррига агитпунктий заведующеш, юрта Советий председателаши секретараши гулбаьбар Назранерча СГПТУ-14. Цига уж вIашагIтохар цар агитпункт гойтара агитацеца кийчъярга, цар агитколлективаш бу тайп-тайпарен шеррен чулоацам бола боах вIаштIехьбаккхарга диллача кхычарна хьокхаме оттае мегаргIолаш йолаш. Фусамдаьша шоаш гIулакх мишта оттадаьд дIа а гойташ ,семинара хьисапе чакхъяьнхар из мероприяти. Дика вIаштIехьбаьккхаб училища коллективо Котaлон 40 шу дизара хетабь лелабу болх а.

Иштта, харжархошта безаме хетаргдолча тайпара дика кийчъяь а чуйишна шоай болх беш я я Яндарерча № 2 йолча юкъерча, бархI шерарча, Назранерча № 1 йолча юкъера школашкара, АМООС-ра хоржамий комиссеши агитколлективаши.

ХIанз кандидаталла оттабьча нахах йола материал гулъеш латт. Царна регистраци яьчул тIехьагIа, шоай сурташ а долаш, уж шерра дIабовзийтаргболаш массанахьа «Вай кандидаташ» яхь стендаш кийчдаьд.

Укх денешка харжархой спискашка юха хьожаш, микроучасткашка дIа а ухаш, беседаш чакхйоахаш ба комиссей членаши агитатораши.

Бакъда, шийса хургдаи массанахьа из гIулакх цхьатарра дика вIаштIехьдаькха дIахьош да аьлча. Цхьайола хоржамий участкаш, агитпункташ лертгIа кийчъянза, безаме, сапаргIата гIулакх дIадахьара эша хьалаш долаш яц. Из ала йиш я Дошланъий-Юртарча клуберчох, ЭIайраха, ОлгатIе, цхьаццайолча кхыча юрташка телефонаш ца хилар бахьан долаш рацеш оттаергIолаш я.

В. КАЛАШНИКОВА,
Назрановски райисполкома бехктокхаме секретарь.

КХОМ БЕ ЭНЕРГОРЕСУРСАЙ

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета президиумо иштта дийцар топливно-энергетически ресурсаш кхоояра задпнеш кхоачашъярах дола дош.

Белгалдаьккхар, дукхача министерствашка, ведомствашка, предприятешка, организацешка, горисполкомашка, райисполкомашка доагор, энерги кхоояра даькъера шоашта оттаяь заданеш кхоачашъелга Iалашдеш ца хилар, резерваш лехаран царех пайда эцаран, йовцъяраш кIезигьяра эсала оарцагIйоах къахьегама коллективаш, чакхдахац энерги кхоеш йола техникеи технологии производствана юкъеккхувьлга сихдара, нормировани еча, энергоресурсаш дIаахийтара учет лелаеча хила езаш йола порядок оттаяра тIадерзадаь дола гIуланкаш.

НГIАССР Министрий Совета президиумо тIадиллар министерствай, ведомствай, предприятей, организацей, городийи районнийи исполнительни комитетий кулгалхошта коалегей, Советий исполкомий заседанешка топливно-энергетически ресурсий кхом бара заданеш социалистически декхараш кхоачапдарах долча дешага хьажар, оттаяь энергоресурсашта расход яра нормаш телхара бахьанаш гучадахар, доагорах, электрически йовхалеи энергех, шоаззалагIа юкъеккхувлача ресурсаех пайда ийбара эффективность оидда лакхъяра тIадерзадаь гIулакхаш дар.

Де деза энерги кхоояра технологеши оборудованиш, пайда ийбеча электроэнергеучет лелаяра йола автоматизированни системаши приборашш кхы а шерагIа юкъекхувлара тIадерзадаь гIулакхаш, Цу гIулакхашта эттара хьалхагIа хьожае еза хилланза яргIоаца капиталовложенеш тIишлош яра монтажни балхий лимиташ. Лаххбе беза энергопотребляющи оборудоване технически эксплуатаце боарам, цIенхаштта кхоачашъе еза цуи балха режим, Iалашде деза цу оборудованена ханнахьа а дика а ремонт елга.

Тоабе жилищно-коммунальни боахаме, юрта боахаме, торговле, бахача наха гIулакхаш деча сфере, гIишлош еча, транспорте топливно-энергетически ресурсаш дIаахийтара нормировани яран цу ресурсаш кхом барая тIаберзабаь болх, дикка шерде доагори энерги дIаахийтара йола Iилман кIийлен тIа латта нормаш юкъеккхувлар, фактически хIанз кхаьчача расходий удельни нормала тIех а ца йоалийташ.

ДАИМ ХЬАЛХА ЛАТТ

ЦхьайтталагIа пятилетка дIайолаелча денз республикерча мехкдаьттахошна юкъе яьржача социалистически яхье даим хьалха латташ хьабоагIарех ба Октябрьски революцие ордена лелаеча «Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахой.

ХIанз Советашка хулача хоржамий сийна къахьегама вахте а этта заданел совгIа йехкдаьтта а доахаш бIубенна къахьегаш ба уж укх шера а.

Уж дог тайша ба дерригача технико-экономически хьокхамий пятилетка задани а шоаш хьавал хьалха кхоачашъергхидарах. Цу гIулакха тешалдеш да соахка цар даьха къахьегама толамаш а. Пачхахьалкхен планал совгIа даьккхар 102,5 эзар тонн мехкдаьтта, ехкар кхо миллиони 400 эзари совгIа сома маьха товарни продукци. Къахьегама овсарле лакхьяра заданп 2,6 процент тIехкхоачашйир цар.

Укх пятилетка шерашка НГДУ промыслашта юкъе яьржача социалистически яхье хадданза хьалха латташ хьабоагIарех я Кулъмин Анатолий Владимировича кулгалдеча йиьлагIча промысла коллектив. Духхьал цо ше дIадахача шера планал совгIа даьккхад 84500 тонн «Iаьржа дошув».

Б. КОСТОЕВ.

Доазол дехьара

Великобритане низ болаш боагIа кIора промышленноста кхоане бехьаш долаш, къахьегама бокъо яккхар духьа горнякаша къонахчал долаш лоаттабеча къовсамца солидарность йолча кампанега.

Беррига мехка демонстрацеш хул. ДIахо а кхачаи продуктани ахчеи гуллеш латт забастовка еш болча шахтерашта.

СУРТА ТIА: горнякаштен цар дезалаштен долча новкъостала ахча гуллеш ба.

Л. ПАХОМОВАЙ,
А. ДЕМЧЕНКО сурт.
(ТАСС).

ЮХА А «ШИЙЛАЧА ТIЕМАГА» БОВЛА ГIЕРТ

Шовзткъе иттлагIча шерашка, «шийла тIом» сихбеннача хана, европейций психологена Iалаьмате чIоагIа влияни йора американски фильмаша. ДукхагIча даькъе дика хиларца белгала йоалаш яцар из продукци: художественни оагIонга диллача геттара эсала дар лелташ, хIаьта цар чулоацам хьаьрьяьна антикоммунизми антисоветизми яр.

Вьетнаме бIеха тIом латтача хана ВIашагIкхийттача Штаташка кIезига хьувкхацар американски военщина гIулакхаш хестадеш дола фильмаш. США исторе чухьа турпален сийлахьеи ха санна бувцар цар тIа тIом. Цхьабакъда, бухсоццача кхаьчача, царех тешавар е европейски а, е американски а зритель.

ТIаккха Европе хьачумохкадир аргIанара бIарчча цIов американски пропагандистски фильмаш. Царех цхьаьне — «Красная заря» яхачо ВIашагIкхийттача Штаташка бокха толам баьккхар из хьадаьрийн чакхдаьккарийн. ХIанз английски экранаш тIа гойташ да картина. Шерра дIакхайкаду из. Каст-каста пресса тIа араяьл из хестадеш йола рецензеш. США-на советско-кубинско-никарагуански «чухьалхара» хьакъехьара фантастически приключени морг да фильм.

«Красная заря» дIадолалу советски парашютни десант Америка цхьан сатийнача провинциальни минIигге Iойоссаяра эпизодагара. Парашютисташ Iобосс школаи гаьна боацаш. Эттара хьалха эрсий салташа топаш тох Iаьржа цIока долча директора, цул тIехьагIа пулемет этташ бобий дIабоах беррига дешархой. ДIахо болхараш а беррига оапаш ба.

«Таймс» яхача лондонски газето яьду: къоал деш, никаш деш а боабеш а, нижнаш доагадеш, школаш йохаеш, бераштa топаш етташ бола къиза гIаьрахой санна гойт фильма тIа эрсий, кубинцаш, никарагуанцаш. Цу «Таймса» мукIарал де дийзад. «фильмо, шеко йоацаш, террористически акташ пра американски школьникаш тIахьехаш, мехкарча кагирхошта шовинистически гоамал йола уйла чуйоссаеш хилара».

Белгалдоалаш хIама да, фильма тIа советски, кубински, никарагуански бIу США салтий бокъонца Вьетнаме лийннача тайпара лелаш хилар.

Дукха ха йоацаш гойтад лочкъаваь американски кIаьнк кIалхарваккха аьнна гаьнна советски территоре тIа хьачу а ена США вертолето шийн гIулакх чакхдоаккхача юкъагIа советски тIема-фе базана дов деш дола картина. Иштта гойтад чакхдаллоаца къизал йолаши ишаш деши доля американски имемниншна африкански латиноамерикански мехкашка лелаеча «турпалча» гIулакхий хьакъехьара фильм.

ВIашагIкхийттача Штаташкарча деналеча кагийча наьха гIоаца дуне «цIебарех» кIалхардаккха дезаш хилара тхо тешаде гIерт американски пропаганда.

Цулухьа да кхераме цу тайпара пропагандистски ленташ. Цар кхайнабер гIоила ишзи укхаза «патриотизм» оалаш йола къизалия. ХIаьта цу хIамаша кердача «шийлача тIемага» дугдуне.

Джеймс ОЛДРИДЖ,
английски яздархо.
(АПН).

Лондон.

ДИКТАТУРАЙ ГАДОАХАРАШ

«Къеста а беш де доал» яха империски принцип шай варканташ йолаш хиила хиннай. Царех цаI хетаву «ВIашагIа а беттаи де доал» яхар. Духхьал цо яххача тайпара «вошал тессад» Вашингтоно шин полушарерча эттара реакционнегIа долча низаца — израильски сионисташтеи центральноамерикански «гориллашти» юкъе!

Картера хана дена доладенна хьадоагIаш да из. Цу ханарча США президента КIайча цIагIа ше хинна ха белгалъяьккхай массе метте «сага бокъонаш. минчахье телхаеш уж яле я. лораярца». Вайна ма хаьда, Вашингтонера сага бокъоний «гадоахараш» мIаьла а сагота хиннабаш IарбиI лаьтташ тIа израильски гIаьрахоца е къулбехьенафрикански расистана уж телхайора аьнна. МеткIаьлеех вIашагIъеллача цу пропагандистски кампане ирал, хоаш ма дарра, социализма мехкашта духьала ерзаль яр. Из «объективни» хетийтар духьа, «гадоахараштa» юкъедихьадар диктаторски режимаш а йолаш долча центральноамерикански мехкий, масала Гватемала, халкъаш. IIийча цIено массанена а хоаш хьахайкадир цу «бананови республикех» сага бокъонаш телхаеш хилар. Цунна телхо хиина герзаш юкъасоцадир... из декхар шийн эттара кхоачагIча доттагIчоан цхьогIонхочоан — Израила дIатIа а диллад. Цу тIеххьарчуьнга, бакъдар аьача, доцш хIама мичад: тIах аьнна болча «Сиона тIемахой» пхьарсаш голиигашка кхаччаяца маьршача палестинцийи ливанцийи цIиша диза да. Юххера а «берзалой а яизза я, ма а бIарчча да». БIарчча я шийн конгрессацара американски администраце «дика» отношенеш, шиаз я шоай продукци маьхала яккхара керда рынкаш кхаьча израильски Iоашала концернаш.

Вашингтонски «кериш» лерганка мерза музыка а хинна бийкар цу хана Израила экономика координаце министра (1981 шера август) Меридора США администрацега бах тIахьехаш «Юкъарчал доацаш тхота тхоашка герз дохкалургдолаш йолча регионашка тхоца конкуренци ма лелаелаш... тхона йиталаш уж. Аккредитованни волча викалта гIоала бохха тIема кхоачамин тIема техникен. ХIаьта шун аккредитованни викал Израиль хургъя».

Цу тайпара, Центральни Америка диктатораши а шоашта мел эша герз кхоачар Израилгара, шоай халкъаш Iазапе лоаттадара политика чакх а йоахаш.

«Индастриес де авиейшн израэле» (ИАИ) яхача израильски компанеца йоккха контракт яь регионе эттара хьалхара пачхахьалкхе Сальвадор яр. Цу хана денз Израила эттара гIойленагIа болча клиентех цаI ба из мохк. 1972 шерагара 1980 шерага хьаччалца Сальвадоро арахьара ийлеча дерригача герзех 80 процент израильски поставкашта доагIача даькъа кхоачар. Цул совгIа, Израило, военни инструкторашуххийт Сальвадоре партизанашта духьаларча операцей методаш правительственни бIуна Iомае. Шин механ юкъера бувзамаш кхы я айхагIа хилар соахка август бетта президента министра Хосе Герреро керте лаьтта сальвадорски делегаци Тель-Авиве енача хана.

Кхы кIезигагIча зуламе дац Гондурасаца Тель-Авиво леладу гIулакхаш а. 1980 шера а тIехьа елар Израило цу режимана «Супер-мистер», «Арава» яха самолеташ, бронетранспортераш, йоккхий топаши минометаши, хIаьта иштта дукха кхувса герзаш а. 1982 шера декабре Израило цу мехка дIаелар «Кфир», «Мистер-4» яха самолеташ — 100 миллиои доллара маьха. ТIаккха юххера я, шийн ВВС икзега даллача Центральни Америкерча дерригача воккха мехкел тIехъяьнай Гондурас. Цу хана Гондурасски эскара командующи хиннача инарала Альварес Мартинеса гуччахьа хьаккхайкадир, Израиль — «из герзах дика тоаенна дипломатически цхьоагIонхо я», аьнна.

Гватемала диктаторски режимашта цаI мара йоаца герз лоаттадер яр Израиль. Соахка январь бетта гватемальски эскара генеральни штаба начальника Эктор Лопеса эхь ца хеташ йоахар, «Израиль — керттерча даькъе герз телара номер цаI йола Гватемала доттагIа я».

«Арава» яха самолеташ, «Рей-МК» яха танкаш, 81-миллиметрови минометаш, базукаш, гранатометаш, «Галил» яха топаш, радарии бувзама системаш, «Дабер» яха тIема немаш, «Ремингтон», «М-1» яха топаш — дийца картвоацаш дукха да наьха цIий Iоухийтача Мехи Викторес режимана мел эш тийнна массе тайпара герзаш.

Цхьабакъда, Израиль Гватемале чуйолар герзаш телара чакхдоалаш дац. 1980 шера кулгаш яьдир израильско-гватемальски соглашенена. Цунга хьенока Тель-Авиво декхар тIанйцар юрта боахама дешашта бола специалисташ Гватемале бахийта аьнна, хIаьта наха хьалашка уж ба я моттийташ мехка хьабаьхнараш гIайттача наха духьала йоахаргйола гватемальски эскара лаьрхIа отрядаш кийчъю инструктораш бар. Израильски экспертий кулгалца мехка болх беш я тIема бувзама школа. Юрташкахьарча моттигашка военизировании юрташ еха израильски «специалистана», Iарбашнара дIадаькхача лаьтташа Тель-Авиво хьалъеш йола «кибуцеш» санна а йолаш. Цу дерригача дешашта кхы дикагIа хьехамчий гватемальски режима, белгала бахь а долаш, кораблоагIаргбац.

Израило Вашингтона чIоагIа гIо ду революционни Никарагуа законни правительство дIаякъха лаьрхIа цуи политика чакхйоахача. Цу хьакъехьа хоам бир ЭйБи-си яхача американски телекомпане. Из баьхдир Коста-Рике политически гIулакхашта лийца боахкарашца солидарность йолча комитета координатора Генри Хуберта а. Цо белгалдаьккхар, никарагуански халкъа дохкача Эден Пастора контрреволюционни бандаш Вашингтона Тель-Авиве хьаллоаттаеши акхенца Iелашьеши хилар. Шийн хане, Израилгара 500 автомат ше дIайийцача, Пастора хьанхайнадир, «уж тайпара совгIат дергдолаш ЦРУ е израильтянаш мара бац» аьнна.

Белгала бахь да, цу тайпара «совгIаташ» ца телаш хилча е предателий а, е диктаторий а тахан йиш йоацилга. Халкъа эгIазало шийн талIи тIехь-тIехьа дорхагIа етт йохкаенчача, юкхейиса «аргумент» — шоай къамашта духьалара геноцид — юкъебьккхача режимашта.

Иван ПЕТУШКОВ,
Владимир ПАРАМОНОВ,
АПН соб. корр.

Манагуа.

Израильски IаьдалагIа «машаре оккупаци»

Город Хевроне — доккха маьждиги Сулейма пайхамара каши долаш йола бусалба наьха езача шин моттигах цхьанахьа — бахача, Iарбашха болча нахах укх массеха шера гIерташ ва равви Левингер — Америкера ваь израильтян керте латта цхьа израильски экстремистски группа. Города центрера Iарбий арахковса а шига жугатий квартал хьае а безам ба экстремистий.

Города гоннахьарча тунаш тIа бетонни блокгаузашта юкъе баха Iарбашха бола нах тIехь-тIехьа кхетаде баьинаб шоаш израильски эскаро лораеш йолча кIийлен тIа ийсбеннилга. Палестински территореш «машар тIехьа» дIалувцара израильски тактика сов чоалхаие я. Города центре израильски чаьтар Iотехача кхоачам ба из цу сахьате герзашцарча низаша лораеш йола израильски территори я аьнна хьахкхайкара. Иштта, метра тIехьа метр йоаккхаш доакъош доахаш дIа а яьккха, израильски квартал яьй массаза а палестински хиннача цу города центрах.

Израильски дезал чуховшабь цIенош, кхетадеш ма дарра, хIанз а тIехьа латташ да, царна гоннахьа хьалъяьй герзах тоабеннача израильски салташа дийнахьа а буса а ха деш йола вышкаш.

Хевроа палестински израильски кварталех латтача моттигашна зара я хIанз. Уж чIоагIагIа долча эскаро лораеш я, оккупаци ла яи а могаш. Iарбий кхычахьа баха дIабахарга доголахаш ба цигара жугатий.

Иштта моттигаш ийселу хIанз дукхача палестински нах бахача пункташца. Медицински болхлой группаца со хиннача Дахрес (20 эзар саг вахаш) яхача юрта израильски ши колони чуеллаб. Хевроне а санна, баха баьхка израильтянаш тоабаш а яь улицашка тIолла хьал-Iоухаш лел духхьал цаI мара кхы гIулакх а доацаш — шоашка мел герз да дIахьокхар духьа. Сона дийцачох, гIаьра уж группаш Америка ВIашагIкхийттача Штаташкарча жугаташа хьахкхьийтача ахчах ях.

Цхьабакъда, цига баха палестинцаш кхычахьара цхьанкха тайпа новкъостал долаш бац. ДукхагIбараш кхе бах, дукха бараш е бейна дIа а ца боалаш, е баьха хьа а ца боалаш бах. Профсоюзни активистех цхьанне Смаила дувц, хьабе болх ца хилар бахьан долаш хьал кхы а дукхагIа телхад, яхаш. Хьабе болх боацарий цхьан группаца къамаьл даьд аз. Фу новкъостал ду шоана аьнна аз хаьттача, батамаш а эза белакъажар мара кхы жоп далавзар цар.

Сов чIоагIа шоаш къийбалар бахьан долаш кхы даха дог ца хиларах дийна лиэ санна шоий бохха аьле рыше болх дукха палестинцаш. ХIара IуйрнIча бIаьш ух уж Беэр-Шева е Иерусалим яхача городий базарашка шоаех Iуй е юрта боахама болхлой баь моллагIча цхьан вIаьхийча сего шоаш чуоттабарга доахаш. Эцараша дукхагIча даькъе хержараш мах цIезигагIа тела йиш йола кхувшбоагIараш ба.

Ца хезача тайпара йола антисанитари йоалл город Хевроне. 20 эзар саг вахача метте цхьаь цаI больница е поликлиника яц. 1000 берах 35 ла.

КIеранна цкъа кхычахьара лор воагIача медицински пункте хилар со. ЮртIаш а эхна дIакъоастадаь цIен даьца да из. Менге тIа елхаш агIа цхьа къалсс. Доктора йоах, хьона де цхьанкха тайпа новкъостал долаш вац ше. Кхалсага гряжа я. Операцеш еш йола моттиг эш, хирург эш. Е из а яц, е вож а вац. ХIаьта, нагахьа санна хилча а, операци ярах мах бала саг вац. Кхы а халагIа хьал гIа отташ а кхыметтел леш а йийселу моттигаш: масала, Iайна аппендицит. Оаха, йоах доктора, ужкаморгаш бусалба наьха больнице — Иерусалимерча бIогадельне дIальежабу. Вошта, цига а, унказа мо мара, ахча ца хуле новкъостал де тигац унахошта.

Франсуаза ЖЕРМЕН-РОБЭН,
французски журналистка.
(АПН).

Поэзе некъа

ЧАХКИЕВ Капитон.

УНАХОЧУНГА

Лазар доцаш, унахціена
Со а волаш цхьа хе яр.
ДегІо Іазап тоххар, ьнне,
Аз-м ьыц цІакхга гІор.

Со дега ниа хилар хилда—
Со «ехІ» оелош хиннавец.
Массаз йинай сона Іоажал?
ХІорта со сих къьаставец.

Цхьацца бахьан хилда
цунна.
Тешаргва цох гІод тоххар,
Іеьржача биисан, цІена
лешаш,
Цу урхенах никъ хкихьар.

Бала къона байна боацал,
Дайна доацал бирса Іа.
Цудухь майра я хьа Іоакал,
Шийц1 гохтош каша діе.

Хьай кодамца гІайгІа-бала
ДукхагІ ду Іа дезала,
Сенне велх хьо, Іазап
дуьцаш,
ФуннагІ деза дего ла.

●

ГАГИЕВ Гирихан.

МИЧАРА АРАЮЛИ ЪІАЬСТИ?

Хой шоана,
Мичара араюал біаьсти?
Из наьна дег чура араюал,
Цун воІо укх лаьтте
Эггара хьалха
ГІа баьккхача.
Хой шоана,
Мичара араюал
Іан шелал?
Из наьна дег чура араюал,
Цун воІо укх лаьтте
ТІеххьара гІа
Баьккха баьлча.

●

АРЧАКОВ Сави

УЙЛАШ

* * *

ВоІ войя, цох дика
къонех хилар лоаш,
ЙоІ йойя, кургІолеш
беркат соадувлийташ,
Лоамашке Іеьдал да бер
эггара хьалха
Дикача кхелсагага ега
дуьлийташ.

Цхьаькка а Іеьдал да,
аз боча леладеш,
Лоамаро хиннавец,
хургвац цох къехкаш,
ЙоІах а воІах
дикача кхелиьха
Е дикача къонахий
цІераш теккаш.

ВоІ ваьча нийсвелча,
из Іеьдал лоархІаш,
ЦІи тилле отт со,
цох дог гІоздаьле,
КІаьнкех хилар лоеш
Кайсын мо къонех,
Е тара хилва хьо
Джамалдел, аьла.

* * *

— Морхаш, морхаш,
кІай кхокхарч санна,
Селла йорт нийца шо
санна йолх?
— Тхо бІаргайче гІайгІа
йолча сага
Дунен чу гІоздал
йолга дегадох.

— Морхаш, морхаш,
Іаьржа хьаргІаш мо,
Селла йорт нийце
шо санна йолх?
— Тхо бІаргайче гІоздал
йолча сага
Цхьаннахьа гІайгІа
йолга дегадох.

* * *

Іилманхоша вай дехе лаьтта
Доккха бога санне гарга
да йоах,
Іилманхой сий ду аз,
цхьабакъда,
Дего сона ший Іилма
хьалхадоах:

Кхо йоаккале —
кхо мийнг йолаш
Ер лаьтта долга сона
шаьра хов,
Уж кхо мийниг я —
Іоаь моттиг,
Наьна вхурч,
еза йоІ яха ков.

Бераш — вай кхоане

ДЕГ ТІАРА БА́РКАЛ

ХІара ІуйрнИна зов ен-кхийташ ек берий оалаш Грозаерча № 2 йолча школе - интернате. Дешара, салаІара, спорта а художественни самодеятельноста а даькъе занятеш яра йоккхий тероаш я укхаза деша дагІача берий. Интерната вестибюле хьалтеха йоахк цун дешархой вахарах дувцаш йола стендаш, фотовитринаш, кийчъяьй спортивни толамаш дахарах тешал деш йола грамотий кубкайи выставка.

Интернате я тайш - тайпара кулга говзал Іомаяра гІо деш йола мастерскеш, лаборатореш. Йоккхача спортивни зале къовача спортсменашта мел еша гІирс ба. Каникулаш хиннача укх денош къаьстта хоаьль яр йоккхача столове зал.

Бераш долча хьоашалгІа ух, республика цІи хоза бола къахьегамхой яздархой, поэташ, художникаш. Пачхьалкхено шийна дІатІа-ийшал цу берех бийая советски гражданаш а болаш уж хьалкхедара, царна мел еша Іалеш яра гІулакх. Цар дай-ноаной метта дІа а этта, шоай дега йІоахал берашта дІалуш, къахьегаш ба укхаза болх беш бола хьехархой, воспитателаш.

Со укхаза нийсвеннача дийнахьа цхий берех бІаргтоха венавар МагІадбике ваха Дзауров Исраьил. Школе даха ха кІачанза дола бераш долча группе я цун зІамига кхо йиІиг. Ший бераш укхаза кхачарах дувц Исраьила:

— Іалаьмате чІоагІа доккхий-веш ва со се советски мехка вахаш а къахьегаш а хиларах, советски граждании се хиларах. Цхьаькха мехке дац, сога хаьттача, вай дар санна дика Іаьдал. Къахьегама ишшалд ва со, шахкхе а ног бац. ХІаьта кхо шу совгІа хьалха пхьаьнха хатар хилар сона. Са берам пана йоашаш дисар, айса фу дерзда ца ховш веха хьайзар со.

Из са бале дІабайзар тха горсовета депутата. Ший военкъостаца со волча вена, аз хьегача халонга а хьежа, ше гІо дергхиларах дош делар цо. Дукха ха яллалехьа юха а вена паша йоашаш диса са берал укх школе - интернате хьожадарах дийшад цо, ьална, деррига мал зим къхьхташ хьакхоададир сога.

Шек вар со цу тІулакха, тешадар сай йиІигашта цаьва метта дІаоттаргбола нах нийслургхиларах. Бакъда, деррига а дика дІадийрзар. Хьадоаладир аз сай бераш школе - интернате. Дукха ха алалехьа кхийтар со сайна хийтар бакъдоацилгах. Са йиІигашта мел эшар да укхаза: баа геттара дика нийчбаь, мерза кхача ба, цІена, нІаьда метташ да, по га гІирс ба. тІадувха бороъа да. ХІаьта цу деррегнех а согара дІадехаш цхьа кепаг ахча а дац. деррига дІадодар шийна тІанйцад пачхьалкхено. Сайх а сай дезалах а еча йоакхонах дег тІара бархал ях аз тахан Коммунистически партена, Советски пачхьалкхена. Цудухьа, 24 феврале коммунистийн парте боацарийн йохаргІоацича блока депутаташ хоржаш чІоагІа дог раьза а долаш кхерж тоссарба аз.

Оаха къамаьл деча юкъа Исраьила, гонахьа кхест деррига а бераш, цуняа мархІаледж. ХІаьта бІаргашка хи тІадамаш эттача къахьегама ветерана хІаранена совгІата ду конфеташ.

— Сай дараш санна дукха деза сона ер деррига бераш, — йоаз цо. — Папа оал сох аххар массане а. Ишта, сайна а ца ховш, чІоагІа ирае долаш саг хийнаа со.

ХьатІацкхоеч деликъийта хІама дуа ез. Нанай Дудушева Тамаре гІоннца истолгаш тІа дая хІама дІаоттаде доладу бераша Олимпиевга Томаси Теслии Алипаса. Уж тахан дежурнеш ба, хІаьта воні бераш цу юкъа телевизора чугІолла хьахьокхача «мультикашка» хьежаш багІа шоай воспитатель йолча Компанченко Раиса Михайловнаца.

Р. АУШЕВ.

СУРТАШ ТІА: 1) «Мультикашка» хьоаш дагІа бераш; 2) Ма мерза а да-ех тахан кийчдаь дая хІама.

Автора сурташ.

Сцена тІа — фаьлг

Фаьлг ца безаш цхьа саг хиннавац дІаяхача заманка а, хургвац тІайоагІача хамашка а. Из да фаьлго массаза а хозадар, тоем болаш дар хоастадеш, харцдар, во дар дегаздоаккхаш, эшадеш хилар. Ишта да дунеп тІа мел дахача халкъий фаьлгаш. Цар багахбувцамаш. Бакъда, хІара халкъа, хІара мехка шо-шоай тайпара хул фаьлгаш. Дикадар а во дар а шо-шоай тайпара цар доашхе а. юхьера хьакулвр а цар бакъдар а — нийса лар нотдоалашен харцдар эшаши хилар.

Из дика гучдоаккх М. Ю. Лермонтова цІерагІча республикански эрсий драматически театро берашта лаьрхІа японски халкъа фаьлгий мотивех В. Камгина язъяьча «Мунаси-Банаси» яхача пьесах оттаьча спектакло а.

Из фаьлг оттабоьр ва «Ленфильмера» кинорежиссер Рощин Вишамин Васильевич. Хоза костюмаши декорацеши еш из спектакль берашта ихы а чІоагІа езайойийтар ва художник Лавкович Генрих Исаевич. Укхаза ек японски музыка. Цу фаьлге дакъа лоацаш ба театра къона артисташ.

ХІанзлехьа ит зоар гаргга къона зритель хьежав цу фаьлгага. Цо хьахьонх берашта из чІоагІа безабенна хилар.

А. ВЕК.

СУРТА ТІА: спектаклера цхьа сцена. О-Коль роль ловзаеш я артистка Гоголева Наталья, Хикойты — Бабич Игорь.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

ФЕ ХИЛА

1976 шера дена вай мехка ара а яьнна чІоагІъенай «Водитела квалификаци ялара, водительски удостоверенеш дІадалёра, водителашта транспортни средствааш лехна боккъо ялара порядках йола Положени».

НаькъагІа ' деларах йола Конвенци теркал а еш, ерзига транспортни средствааш — цар тайпашка, уж лаьрхІача гІулакхацшен декхара бацхалонашкен хьежна, — А, В, С, Д, Е. трамвай, троллейбус, мотоколяска яхача категорешта екъалу.

Транспортни средствай цу еррыгача категорешта водительски цхьа удостоверени транспортни средство лехка бокъо луш, лаьрхІа тІаоттаьь белгало (штамп) а йолаш. Белгало (штамп) даІ хул, е массехк хила а тарлу. Цар хьахьокх категорега хьежжа укх тайпара транспортни средствааш лехка бокъо хилар:

А — массе тайпара а маркай а мотоциклаш, мотороллераш, мотокарташ.

В — еаьца деррига дозал 3500 килограммаш тІех доацаш йола автомобилаш (наймах болх бе бокъо йолаши йоацаши).

С — деррига дозал 3500 килограммал тІех дола мовхьаш дІа-юха кхахьа лаьрхІа йола автомобилаш.

Д — пассажираш дІа-юха кхувна лаьрхІа йола а наха Іохоша моттигаш, водитела сидени йоацаш, 8-нел совгІа йола а автомобилаш.

Е — тягачаш а йоахкаш. В, С., е Д категореех лоархІаш йола транспортни средствай составаш, нагахьа санна удостоверене тІа цу категорех йола средствааш лехка бокъо луш йола белгало яьлле. Е категоре хьакхьара белгало яиза яргІоацаш яц, нагахьа санна прицепа деррига дозал 750 килограммаш тІех хуле мара. ТІехьатайса механически транспортни средствааш делаяр транспортни средствай состав лехкар санна лоархІаш дац. цудухьа Е категори йоацаш болча водителашта а лелае йиш я уж.

Долче, хІанзарча Положенега диялача, транспортни средство (автомобиль) лехка йиш я 18 шу даьннеш водительски удостоверени долиш волча сага.

Цхьабакъда, укх шера 17 шу мара ца доалаши водительски удостоверени доацаши волча ПТУ-3 дешархочо Асомирзуев Анзора Ростовбеку наькъагІа ший «Жигулеца» воагІаш Урус-Мартановски районе кхаьчача хана, машин лехка дика шаьрвалалза хиларех харцахьча оагІорахьа а хьийза дукхала йогІача легковой автомашина тІатехай «Жигули» чувагІа пассажир лоза а веш.

ДІадахача кІирагІа (3 январера 10 январе кхачаца) республика наькъашка 11 авари яй, 2 саг ве а вуш, 11 сага чоаннаш а ея.

НГІАССР МВД ГАИ.

Спорт

Шахматаш

Республика ... шахматни клубе чакхъяьнай ВЛКСМ ЦК «КІай ладья» яха приз яккхара пионерски дружинай финальни (Нохч - ГІалгІайчен) яьхаш. Ира къовсамаш долча хьале дешаш хьалхара моттиг яьккхар № 7 йолча Урус - Мартанерча юкъерча школа къонача шахматистаца, уж кхебеш ва спорта мастерала кандидат В. Джанар - Алиев. Цар дакъа лоацаргда Волгограде хургйолча РСФСР полуфинальни турнире.

Лични зачете дика ловзарца белгалваьлар № 22 йолча Грознерча юкъерча школа дешархо И. Шерипов, цу школера Д. Бутерин, Аргунерча № 1 йолча юкъерча школера В. Доиаев, А. Пак. Эггара дикагІдола результат гойтар Калиниченко Оляс, янкха йиш йолча ях отиох ях яьккхар цо.

Яхьаш чакхъяьннача тІехьагІа дуватарра къонача тиъо шахматистаца дайзар СССР спорта мастер А. Хант.

Х. АЛЕКСАНДРОВ.

●

КІаптохаргах латар

Город Тольятте чакхъяьннай къонача борецашта юкъера ший лоІамагІа кІаптохаргах латарах «Буревестник» яхача ДСО Россовета хьалхе яккхара турнир. Цига дакъа лаьцача дукхача кагирхошта юкъе бар вай мехкахой а. Ший дар санна дозал даравита юкъе хьалхара моттиг яьккхар Р. Бидаева, шолагІа моттиг яьккхар А. Дикаева.

А. САЛИЕВ.

Хьамсара эцархой!

«Промтовары» яхача розничи торгови объединене тика тІа дахна хьех оаха шо. Ду чу йоххаш я шерра ассортимент йола хрусталах яь хІамаш: пелаш, салатникаш, пепельницаш, бебеча формех яь а кийчъяь а зизаш чулоаттаду десерта лаьрхІа вазаш, хІаьта иштта цу чу йоххаш я фарфорах яь импортни сервизаш а.

Дукна «Техника в быту» яхача № 32 йолча тха тика тІа.

Тика адрес: пр. Орджоникидзе, 77.

«Промтовары» яха объединени.

Лорашта долча новкъостала

КІезига нах бац Рижски медицински институте студенташа Ральфс Бирзнекси Угис Искровси кийчъяьча нердача «костюмо» лазарешта кІалхаре баха йиш яраш, — из вывод я лораш хила безарий изобретени техкача специалисташа яр.

ХІаьта из деррига дІадоладевар цхи шу хьалха, Р. Бирзнекс У. Искровси (цу хана институте шоллагІча курсе бар уж дешаш) моллагІа хана чов хинна, цу даькъа автомобилин яр а, духь-духье аллергически хьалош нийсдена, дега сосудисти системага бе боагІача тайпара болх ца бейташ дола кхы хІама хила, доарехочун цІийн давлени чІоагІа лоъьенче цІий мертта лалийтаре гІо дергдола лаьрхІа йола костюм хьяре юхо а болабенна.

Шин шера болх бича ІІош-тІехьдаьлар Ральфс Бирзнекси Угис Искровси цо еш йола действи низагІа тоІадь фо чудахийтаро еча воздействе когий цІий леле мхаш механически гогдора принципа кІийлен тІа летта «костюм» хьае. Цкхо яц, вайна дикла туш йола костюм яц юецашъяр. Цар хьаьр я гІоІашта чу дІачІоагІъвь феца юесаш йола манжеташ а йоккхаш йола лотере къувеши йола дечи. Манжеташ тоІадь фо чу а цазийта юесаш когашкара цІий дІадода. Хачи хьаьй сомнача хлопчатобумажни кІадаг, гІамои лаьрхІача кІадача лоеаш долче хлопчатобумажни кІадах яьча чухьнахьа юххача хачено тІехьенаьь.

Барокостюме хьалхара образецаш, иште оал цунах хІана разработка авторешца специалистаца а, тахкай Латвийски республикански клинически больнице. ЧІоагІдьдар, цунах пайда ийбаро юкъера артериальни давлени 20 — 25 процент лаккъе тара хулийтаргъ яьмна.

«Скорой помощи» машинашка, кардиологически стационарашка еча интенсивни терапена, хІаьта иштта спортивни физиологе лабораторешка функциональни пробаш яра пайдена хургйолаш барокостюм тоаяра тІадерзадаь балхаш деш ба хІанз Бирзнекси Искровси.

Анна РОЗЕННИЕЦЕ. (АПН).

ЛОРА ХЬЕХАМАШ

ЦІАЬКХА А ГРИППАХ

Арахьа тІаьда а шийла а ха оттарца дукхаденна гриппах нах дукхагІа лазогаш хида тарлу. Температура цІаьхха хувцалуш хилча, кхыметтел йІохьаларгахьа дасте а, фецара тІоздал дукхагІа ме хул чІоагІегІа дІаюха яра инфекци. Сага организм тІехшедь е л а р о къаьстта гІо ду грипп а кхыдола ОРЗ лазараш а дІаюха дерзара. Грипп эггара хьалха кхет организм мела йолча, шелалца хулаш долча лазарашта дукхалъотта низ боацача нахах. Къаьстта кхереме да из лазар берашта хилча.

Грипп а из санна дола вок лазараш а ца хилийтара йола молхаш я организм чІоагІъеш мел яраш — цІена фо, физически культуреи спортеи даькъ лоапаш хилар, вахара рациональни режим, шортта витаминаш юкъейолча кхача, сага цхий гигиена.

Уж лазараш ца хилийтара лоархІаме хІама да къахьегама, дешара хьалаш дика хилар, демаца, сквозняканка къовсам лоаттабар. Помещене чу цІена фо чудайташ а бІеха дар араоаш а йолча вентиляцега нийса болх байтаро. тІаьдача гермеца кастъ-каста дом дІабоаккхаш хилча.

Садикъа, нерда фо чудоагІаш йоацача, дукха нах чугуллуш йолча помещенешка хьакуя вирусаш хьагульялара а цуица цхьана грипп хьакхилара а гІо деш дола хьалаш. Бакъда, грипа вирус. чІоагІа ниа болаш ца хиларах, помещене цІена фо чуухийташ хилча лоархІам болаш кІезигу фецара агоконцентраци.

Наха болх беш йолча помещенешка даиза даргдоапар да: шийдача хена йоагІаш йола йІовхала температура доаттаелга, цаладлаш цІена фо чуахийтар. дезинфекционни средствааш чуеттача хила тІоадеш герми хьекхаш, дом дІабахар. Уж средствааш я 0,2 процент хлорни кІир — 20 грамм хлорни кІир 10 литр хих дІатоха еза.

Бакъда, дицдалийта мегаргдац организм сов шелъялийта мегаргІоацилга. Цудухьа болх беча помещене чу нерда фо дайта деза. къаьстта Іан вамалахьа. болх дІаболабалаве а делкъийга салоІача юкъа. смешаш хувцалуча хана. хІаьта нах чубахача помещенешка — форточка хьадийллача хана.

Къаьстта лоархІам болаш да берий учреждененшка, общественни кхачан, торговле, промышленни предприятешка, вокзалашка. дукха нах гулаеш йолча кхыча коммунально-бытовой объекташка санитарно-гигиенически режим кхйса лелаелга.

Грипп ца хилийтара боккха лоархІам болаш да профилактически прививкаш яра а.

Опыто хьехьокх лазара дукхьала еш йолча прививкех коллективерча 70 процент болча наха уж яьеце пайда ба балга. Бакъда, из масса за а вІаштІехьдалаш. Цхьабараш моллагІа бахьан даькха а, уж ца айта гІерташ хул. Цхьайолча хана предприятешка вІалла вІаштІехьа а даккхаш вакцинаци елга. Предприятей, организацей кулгалхой, профсоюзни активистий, медицински болхлой декхар да эггара лоацагІа йолча ханашка, ма могга дукхагІа нах чу а лоацаш болх беча нахаи студенташтеи вакцинаци еага.

Дицдалийта йиш яц вакцинийце реакци луага. бакъда, прививки еша реакци сихха дІайоал.

Фу де деза грипп кхийтача саго? Эггара хьалха метта Іоавна веза. ТІакха — лор веха. Балха, кинотеатре, библиотеке — моллагІча общественни моттигп цхьанкха дича а аха мегаргвац из.

Унахо уллача цІагІа цІена фо чуахийта деза. цу юкъа цунна йІайкха хІама тІа а йилла.

Терваьде дезаш да унахочоа ший къаьстта пхьегІа лелае езалга. Унахочун гІулакх деш а из волча чуухаш а волча саго, дикъал диллача хиписех тийга маска йоаллае еза. Маска хІара денна йитта а аьшк тоха а еза.

Грипп кхийттача сага чІоагІа дика хул Боржоми яха хий теха мела шура, мелаца, малинах яьча вареница чай мелча. Унахочун кхачара дІакъоастаде деза тух.

Нерда хьакийчъеча сомах, баьцадаарех яьча сокаша гІо ду организмаш грипа токсинех сихагІа мукъалла.

ВІалла де йиш йоаца хІама да корта бохабеча маларашца дарба делга. Цу маларашта атеросклероз, гипертонически лазар долча сага хьаь цу цІий доалаш хІама нийсдалийта тарлу. Кхьа дикагІчарех хІама дац осложненеш ца хилийтар дукха антибиотикех, кхыйолча антибактериальни средствах пайда ийбелга а. Эшаш мел йола молхаш лоро яьергья.

Лора рекомендацеш къаьстта цІензашта терхалье еза жоманашта. пехкашта лазараш, эндокринни хувцамаш, гипертонически, цу тайпара кхыдола лазараш долча наха. Дицдалийта йиш яц гриппо долаш дола лазараш хьедела. Унахо вийрзачул тІехьагІа, из иллача цІагІара, цуица мел лелаяь хІама йила, йитта, дезинфекци яь цІенъе еза, маларра аьлча, грипп шийн цІагІара цІендаь арадакха деза.

Гриппа дукхьала къовсам лоаттабелга медицински хинна ца Іеш, социальни а проблема я, цудухьа эпидемена дукхьаларча гІулакхий еррига комплекс чакхйоаккхилга юкъаре декхар да.

Л. ВАСЮК, республикански санэпидстанце лор.

Редактор О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

12 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Къонала цІай». Документальни фильм.
8.45 — «Халкъа нхоллам». Телевизионни обозрени.
9.30 — «Дика товараш дукхагІа».
10.00 — «Из дуьнча йоиа йоалаш дац». Телевизионни художественни фильм. 3-гІа сери.
11.00 — «Художникех дола дувцараш». СССР халкъа художник Е. Моисеенко.
11.40 — «БаьцоагІай дуне».
12.25 — «Хьона дагадоагІа, новкъост...».
13.25 — «№ 877 йола цІинкавар». «Чахоега ю путешестви» яхача цикнцара 2-гІа фильм.
14.30 — «Кердадараш».
14.45 — «Дезали школе».
15.15 — «Новкъост нийна» яха Еррисоюзни телевизионни конкурс. Махачкалера передача.
15.55 — «Кердадараш».
16.00 — Сийлахь - йоккхача Котамой 40 шу дизаьга. «Зоя» яха художественни фильм (1944).
17.30 — Политически обозревателя В. П. Бекетова къамаьл.
18.00 — «Уяйк дегагІий лее». Мультфильм.
18.20 — «БІаргашта гузадр — тоаца хиладар».
19.10 — «Цхьача дега тІара». Владимирски области юрташнерча къахьегамхоца вІашагІкхетар.
21.00 — «Ха».
21.35 — Фигурни хьысаперча хехавпларах йола СССР чемпионат. МаІа нах. Произвольни программа.
22.35 — «Кердадараш».
22.40 — «Оркестраш йоацаш» яхача телевизионни документальни фильма премьера.

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйранара гимнастика.
8.15 — «Могаш хила безам бале».
8.30 — Узбекски радиои телевидени эстрадно - симфонически оркестра концерт.
8.45 — «Город Андропов» яхача телевизионни документальни фильма - премьера.
9.00 — «Вай беш».
9.30 — «Іуйранара почта» яха музыкальни передача.
10.00 — Мурмански телевидение студе программа.
11.00 — Биатлонах йола дунен кубок. МаІа нах. Раубичера трансляци.
13.05 — «Йоазонхоша — пятилеткана». Литературни передача (нохчий меттала).
13.35 — «Сайре дика хийла шун!». 1984 шера 29 декабре хиннд нердача шерара передача юхалвахьокхар» (нохчий меттала).
14.20 — «Къоначар панорама».
14.50 — «Нохч-ГІалгІайчен кІира».
15.00 — «Форда тІара кхалсаг» яхача Литовски ССР Пачхьалкхен эрсий драматически театра фильма - спектакла премьера. Г. Ибсена пьесах.
16.05 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени».
16.20 — «Форда тІара кхалсаг» яхача фильмо-спектакла дІахододер.
17.25 — «Фестивалаш, конкурсаш, концерташ...».
18.35 — Мультфильмаш: «Пхьег миссел вола кІаьнк», «Карнавалера муна дахна», «Бахаш - текъаш пхьу бар», «Майра шаьнга пхьегилг».
19.15 — «Могашле».
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!». «Ениача пачхьахах бола фаьлг». 1-гІа дакъа.
20.15 — Конькобежни спортах йола Европа чемпионат. Кхалнах. Голландера передача.
21.00 — «Ха».
21.35 — Телевизионни художественни фильмаш: «ТІахьаьнна хурсн», «Шоатта дох сайре».

13 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Эрсий Іа». Эрсий иалле Академически хора концерт.
9.20 — «Спортлото». 2-гІа тираж.
9.30 — «ГургІан».
10.00 — «Советски Союза гІулакх ду аз!».
11.00 — «Могашле».
11.45 — «Іуйранара почтае» яха музыкальни киоск.
12.30 — «Юртара сахьат».
13.30 — «Музыкальни киоск».
14.00 — «Шторм». Москвета цІерагІча Пачхьалкхен академически театра фильм-спектакль.
16.10 — «Кердадараш».
16.15 — «Курлесова Васлй приключенеш». «Ограбление по...». Мультфильмаш.
17.00 — Фигурни хьысаперча хехавпларах йола СССР чемпионат. Произвольни халхар.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.45 — Венгерски оперетта артистий концерт.
20.00 — «Путешественникий клуб».
21.00 — «Ха».
21.35 — Фигурни хьысаперча хехавпларах йола СССР чемпионат. Хьахьокхаш йола выступлени.
23.05 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дІвоттаІ».
8.20 — «Пионерий». Киножурнал.
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.00 — «Эрсий метта къамаьл».
9.30 — «Адмирал Макаров», «Пятиборец» яхача документальни фильмай премьера.
10.05 — Дунен халкъашта юкъерча конкурсий лауреата В. Ересько концерт (фортепьяно).
11.00 — Биатлонах йола дунен кубок. 4х7,5 км. эстафета. МаІа нах. Раубичера трансляци.
13.00 — «ГІорбаьнна советски музыканташ — Ленински преми лауреаташ». С. С. Прокофьев.
13.30 — «Поалхахка доше» яха мультфильм.
13.40 — «Дунен кагирхойи».
14.15 — Композитора В. Баснера поэта М. Матусовски авторски концерт.
15.20 — «Вариант «Омега». Художественни фильм. 2-гІа сери.
16.30 — Тха корреспонденташа дувца.
17.00 — «Дийнача хІамай дуне тІа».
18.00 — «Диалогаш». Музыкахи поэзехи къамаьл ду композитора Р. Щедрина поэта А. Вознесенски.
19.15 — «Саг. Лаьтта. Айлам».
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун бераш!». «Ениача пачхьахах бола фаьлг». 2-гІа дакъа.
20.15 — Конькобежни спортах йола Европа чемпионат. Кхалнах. Голландера передача.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Са сесаг — эни». Телевизионни художественни фильм.

РАДИО

12 ЯНВАРЬ

6.40 — Нерда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Нерда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Нерда хоамаш (гІалгІай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гІалгІай меттала).
8.35 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
10.15 — «Партиони нравствении ихетаница икевари». Беседа (гІалгІай меттала).
10.30 — Реклама (эрсий меттала).
11.00 — «Къонал» (эрсий меттала).
11.30 — «Литературни НохчГІалгІайче» (эрсий меттала).
12.40 — Р. Даудова иллеш (гІалгІай меттала).
13.00 — Сийлахь - йоккхача Котамой 40 шу дизарга. «Фронтовикий дагалувцараш» (нохчий меттала).
15.15 — «Илли а да юххе», (эрсий меттала).
16.00 — «Кавказа Іуйренаш» (эрсий меттала).
17.15 — «Музыкальни почтае» (гІалгІай меттала).

13 ЯНВАРЬ

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
7.33 — Передачай программа (нохчий меттала).
7.35 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.25 — «Шоана хоза хета иллеш» (эрсий меттала).
11.20 — «КІиремдени музыкальни программа (эрсий меттала).
15.15 — Хаваъа музыка (нохчий меттала).
16.00 — «Школьный глобус» (эрсий меттала).
16.30 — «Къона тІехье» (нохчий меттала).
18.00 — «Иллешца доттагІал долчарна» яха концерт (нохчий меттала).

Хоттам

Тахан республикс гІоллен Грознен хувцалуш морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка лаьгІо лоа а делхаш, малхбоалехьара секунде 0—5 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике —3 +2, Грозне 0 гарга градус йолаш хилен тарлу.

Кхоанен ломмен морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка лоа а делхаш, доиж а доаллаш, тайп-тайпарча оагІонашкахьара секунде 2—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 3—8 дийнахьа 0—5 градус шелал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехкенкана секретара — 2-84-88; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностех транспортех — 2-65-01; юрта боахала — 2-47-84; культуре — 2-64-75; кехашой — 2-85-64; корректорсие — 2-89-88.
НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-88; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорской — 2-89-88.
Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка
СФ05008. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 218.